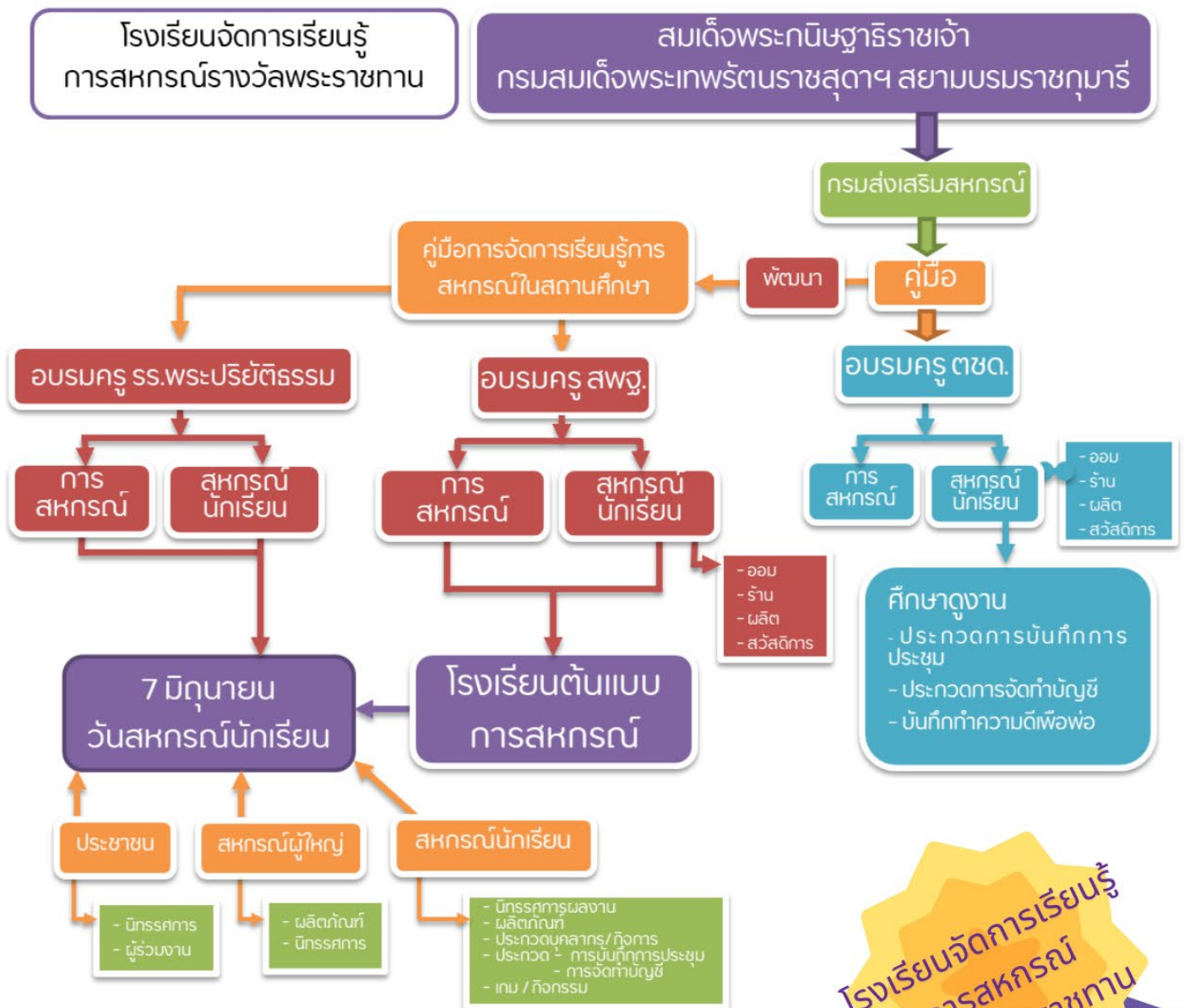

คู่มือ / แนวทาง

การพัฒนาสมรรถนะที่ดีของครู ผู้เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้การสหกรณ์

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

SINCE 2534

ชื่อหนังสือ	แนวทาง / คู่มือการพัฒนาสมรรถนะที่ดีของครู ผู้เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้การ สหกรณ์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	
คณะผู้เรียบเรียง	สุภัคฉาณี	สุพัสราญ
	ภาสันต์	นุพาสันต์
	มนกรณ	ยอดใจ
ออกแบบ/ภาพ	พรพรรณษา	ทองเหลือ
ผู้จัดพิมพ์	เพชรบุรีการพิมพ์ จังหวัดเพชรบุรี	
ISBN	978-616-358-492-2	
สงวนสิทธิ์	ตาม พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537	
	พิมพ์ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2564	จำนวน 6,000 เล่ม
จัดพิมพ์โดย	สำนักพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีการสหกรณ์	
	กรมส่งเสริมสหกรณ์	

คำนำ

เป้าหมายการเรียนรู้ตามการจัดการศึกษามุ่งให้ผู้เรียนเป็นคนดี เก่งและมีความสุข การเรียนรู้ในสถานศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาผู้เรียนตามธรรมชาติ เต็มศักยภาพที่ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด การเรียนรู้ส่งผลต่อชีวิตจริงและต่อเนื่องตลอดชีวิต

การสหกรณ์เป็นวิถีการดำเนินชีวิตร่วมกันที่มีจุดมุ่งหมายคือสังคมดี เศรษฐกิจดี มีสันติสุข การสหกรณ์สร้างคนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีด้วยการร่วมมือช่วยเหลือกัน การสหกรณ์เป็นการเรียนรู้เพื่อสู่เป้าหมายของผู้เรียนภายใต้กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมได้

แนวทาง/คู่มือ การพัฒนาสมรรถนะที่ดีของครู ผู้เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้การสหกรณ์ ได้เรียบเรียงขึ้นให้มีความสอดคล้องกับนโยบายของ กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มุ่งเน้นจัดการศึกษาบนฐานสมรรถนะสำหรับการศึกษาระดับพื้นฐาน เพื่อเป็นแนวทางจัดการเรียนรู้ที่ครูผู้สอนนำไปพัฒนาได้อย่างสอดคล้องกับวิถีการดำรงชีวิตจริงและสามารถสร้างสรรค์ให้เกิดความรู้ใหม่สำหรับครูและผู้เรียน โดยคณะผู้จัดทำมุ่งเน้นการเพิ่มพูนปัญญา พัฒนาความคิด สำหรับจัดการเรียนรู้การสหกรณ์ในสถานศึกษาทั่วประเทศไทย

คณะผู้เรียบเรียง

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทที่ 1	1
บทนำ	1
ความเป็นมา	1
จุดมุ่งหมายการจัดการเรียนรู้การสหกรณ์	7
การจัดการเรียนรู้การสหกรณ์	7
วัตถุประสงค์	8
บทที่ 2	9
หลักการ แนวคิดสู่การปฏิบัติในการจัดการเรียนรู้การสหกรณ์ในสถานศึกษา	9
หลักการและกระบวนการสำคัญ	9
1. หลักการที่ 1 : พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9	9
2. หลักการที่ 2 : แนวทางการพัฒนาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9	9
3. หลักการที่ 3 : พระบรมราโชบายด้านการศึกษาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 10	10
4. หลักการที่ 4 : พระราชดำรัสสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี	11
5. หลักการที่ 5 : ใส่ใจพลังสมอง Brain-based Learning	11
6. หลักการที่ 6 : Active Learning	11
7. หลักการที่ 7 : Formative Assessment	11
แนวคิด“คุณลักษณะสำคัญและธรรมชาติของผู้เรียน”	11
แนวคิดการจัดการเรียนรู้การสหกรณ์	12
กลยุทธ์นำสู่ความสำเร็จ	13
บทที่ 3	17
การสหกรณ์กับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	17
1.หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	17
2. สาระการเรียนรู้การสหกรณ์ในสถานศึกษา	18
3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสหกรณ์ในสถานศึกษา	22
4. กิจกรรมการเรียนรู้การสหกรณ์สอดคล้องกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	22

บทที่ 4 24

ตัวอย่างโครงสร้างหน่วย/แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้..... 24

โครงสร้างหน่วย/แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสหกรณ์นักเรียน 24

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสหกรณ์เพื่อพัฒนาสมรรถนะที่ดีของครูและนักเรียน 25

แผนการจัดการการเรียนรู้/แผนกิจกรรมที่ 1 เรื่อง การรวมกลุ่มและการแก้ปัญหา..... 25

แผนการจัดการการเรียนรู้/แผนกิจกรรมที่ 2 เรื่อง สหกรณ์และปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 27

แผนการจัดการการเรียนรู้/แผนกิจกรรมที่ 3 เรื่อง ความเป็นมาการสหกรณ์และปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
..... 30

แผนการจัดการการเรียนรู้/แผนกิจกรรมที่ 4 เรื่อง หลักการสหกรณ์..... 33

แผนการจัดการการเรียนรู้/แผนกิจกรรมที่ 5 เรื่อง วิธีการสหกรณ์..... 37

แผนการจัดการการเรียนรู้/แผนกิจกรรมที่ 6 เรื่อง โครงสร้างสหกรณ์..... 40

แผนการจัดการการเรียนรู้/แผนกิจกรรมที่ 7 เรื่อง การจัดตั้งสหกรณ์..... 43

แผนการจัดการการเรียนรู้/แผนกิจกรรมที่ 8 เรื่อง การประชุมสหกรณ์..... 45

แผนการจัดการการเรียนรู้/แผนกิจกรรมที่ 9 เรื่อง การบัญชีสหกรณ์..... 49

แผนการจัดการการเรียนรู้/แผนกิจกรรมที่ 10 เรื่อง กิจกรรมสหกรณ์..... 52

แผนการจัดการการเรียนรู้/แผนกิจกรรมที่ 11 เรื่อง ประโยชน์สหกรณ์..... 54

บทที่ 5 57

**แนวทางการประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
(ฉบับปรับปรุง 2560) 57**

สารบัญแผนภาพ

	หน้า
แผนภาพที่ 1 กรอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานบนฐานสมรรถนะ	8
แผนภาพที่ 2 กิจกรรมบูรณาการการสหกรณ์ในสถานศึกษา	13
แผนภาพที่ 3 การจัดการเรียนรู้การสหกรณ์แบบร่วมมือ	14
แผนภาพที่ 4 แหล่งเรียนรู้การสหกรณ์ในสถานศึกษา	15

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด/สาระการเรียนรู้แกนกลาง ของชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	19
ตารางที่ 2 มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด/สาระการเรียนรู้แกนกลาง ของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	20
ตารางที่ 3 มาตรฐานการเรียนรู้ /ตัวชี้วัด/สาระการเรียนรู้แกนกลาง ของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6	21

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา

1. พระบรมราโชบายเกี่ยวกับการพัฒนาการศึกษา

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 10 ทรงมีพระบรมราโชบายเกี่ยวกับการพัฒนาการศึกษาต้องมุ่งสร้างพื้นฐานให้แก่ผู้เรียน 4 ด้าน ดังนี้

1. มีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง มีความรู้ความเข้าใจที่มีต่อชาติบ้านเมือง ยึดมั่นในศาสนา มั่นคงในสถาบันพระมหากษัตริย์ และมีความเอื้ออาทรต่อครอบครัวและชุมชนของตน
2. มีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง-มีคุณธรรม รู้จักแยกแยะสิ่งที่ดี-ชอบ/ชั่ว-ดี ปฏิบัติแต่สิ่งที่ดีที่ชอบดีงาม ปฏิเสธสิ่งที่ไม่ดี สิ่งชั่ว และช่วยกัน สร้างคนดีให้แก่บ้านเมือง
3. มีงานทำ - มีอาชีพ การเลี้ยงดูลูกหลานในครอบครัว หรือการฝึกฝนอบรมในสถานศึกษา ต้องมุ่งให้เด็กและเยาวชน รักงาน สู้งาน ทำงานจนสำเร็จ การฝึกฝนอบรมทั้งในหลักสูตรและนอกหลักสูตร ต้องมีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียน ทำงานเป็น และมีงานทำในที่สุด และต้องสนับสนุนผู้สำเร็จหลักสูตรมีอาชีพ มีงานทำ จนสามารถเลี้ยงตัวเองและครอบครัว
4. เป็นพลเมืองดี การเป็นพลเมืองดี เป็นหน้าที่ของทุกคน ครอบครัว สถานศึกษาและสถานประกอบการ ต้องส่งเสริมให้ทุกคนมีโอกาสทำหน้าที่เป็นพลเมืองดี การเป็นพลเมืองดี คือ “เห็นอะไรที่จะทำ เพื่อบ้านเมืองได้ ก็ต้องทำ” เช่น งานอาสาสมัคร งานบำเพ็ญประโยชน์ งานสาธารณกุศลให้ทำด้วยความมีน้ำใจ และความเอื้ออาทร

2. พระราชดำริเกี่ยวกับการพัฒนางานในโรงเรียนสหกรณ์

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเห็นว่า การจัดการศึกษาต้องดูภาพรวมทั้งประเทศ เพราะที่ผ่านมาการศึกษาค่อนข้างอ่อนแอ และมุ่งเน้นการเรียนการสอนที่เป็นวิชาการมากเกินไป ทรงมีพระราชดำริเรื่องการนำองค์ 4 แห่งการศึกษา คือ พุทธศึกษา จริยศึกษา หัตถศึกษา และพลศึกษา และหัวใจนักปราชญ์ คือ สุ จี ปุ ลิ หมายถึง การฟัง การคิด การถาม และการเขียน ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของนักปราชญ์และบัณฑิตให้นำมาใช้ในการจัดการศึกษาของชาติ โดยทรงมีพระมหากรุณาธิคุณต่อการพัฒนางานสหกรณ์ในโรงเรียน จึงมีพระราชดำริเมื่อวันที่ 7 มิถุนายน 2534 ให้มีการจัดตั้งสหกรณ์นักเรียนในโรงเรียนขึ้น โดยเริ่มที่โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ภายใต้โครงการตามแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร นับแต่นั้นมา กรมส่งเสริมสหกรณ์ในฐานะหน่วยงานภาครัฐที่มีหน้าที่ในการส่งเสริม สนับสนุน และกำกับดูแลการดำเนินงานของขบวนการสหกรณ์ จึงได้น้อมนำพระราชดำริมาดำเนินการ ให้การจัดการเรียนรู้การสหกรณ์ในโรงเรียนทั้งวิชาการและปฏิบัติการ ได้แพร่หลายไปสู่นักเรียนในโครงการตามพระราชดำริ อีกทั้งขยายผลสู่นักเรียนทั่วประเทศ อันก่อให้เกิดความร่วมมือ ร่วมแรง และร่วมใจในกลุ่มนักเรียน ครู ผู้ปกครอง และชุมชน โดยมุ่งหวังให้เรื่องการสหกรณ์เป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน เศรษฐกิจ สังคม ระดับชุมชนและประเทศ

3. สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม-วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และสถานการณ์โรคอุบัติใหม่ โรคอุบัติซ้ำ

การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ส่งผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม ดังต่อไปนี้

ด้านสังคม-วัฒนธรรม

สหประชาชาติ (United Nations : UN) ได้คาดการณ์ว่าโลกจะเข้าสู่ระดับสังคมผู้สูงอายุ อย่างสมบูรณ์ (Age Society) ในปี พ.ศ. 2593 ส่วนประเทศไทยได้เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุตั้งแต่ปีพ.ศ. 2548 และ คาดว่า จะกลายเป็นสังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ (Complete aged Society) ภายในปี พ.ศ. 2566 ทำให้ สัดส่วนประชากรสูงวัยเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง อีกทั้ง การที่คนในสังคมมีพฤติกรรมเสพติดสมาร์ทโฟน ทำให้ขาด ความกระตือรือร้นและเอาใจใส่ต่อความสัมพันธ์กับคนรอบข้าง และเกิดความสับสนในตัวเอง ที่มีตัวตนที่ แท้จริงกับตัวตนเสมือนในโลกออนไลน์ เกิดเป็นสังคมก้มหน้า (Social Ignorance) อ้างอิงจาก เฉลิมพงษ์ จันทรสุขา, 2559, พฤติกรรมการใช้สมาร์ทโฟนกับสังคมก้มหน้า: กรณีศึกษานักศึกษาระดับอุดมศึกษาใน จังหวัดเชียงใหม่ วิทยานิพนธ์มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ดังนั้น การพัฒนาการศึกษาจึงต้องวางแผนในการรองรับ ผลกระทบจากประชากรวัยเรียนที่ลดลง โดยต้องวางพื้นฐานทรัพยากรมนุษย์ให้มีทักษะและสมรรถนะสูง เพิ่มเติมทักษะชีวิต ทักษะทางสังคม และการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อลดอัตราการพึ่งพิง พร้อมรับการ เปลี่ยนแปลง และเป็นกลไก ในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ อ้างอิงจาก แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (ฉบับจัดทำคำของบประมาณรายจ่าย ประจำปี) โดยสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2565, น.50 - 51

ด้านเศรษฐกิจ

เศรษฐกิจไทยเป็นเศรษฐกิจที่พึ่งพาการลงทุนและการค้าระหว่างประเทศเป็นสัดส่วนสูง อ้างอิงจาก “เศรษฐกิจโลก เศรษฐกิจไทยหลังโควิด” โดยธนาคารแห่งประเทศไทย, สืบค้นเมื่อ 10 มีนาคม 2564 จาก https://www.bot.or.th/Thai/BOTMagazine/Pages/256303_CoverStory.aspx ปัจจัยทางเศรษฐกิจมีผลต่อตลาดแรงงานและตลาดการศึกษา เนื่องจากการกำหนดลักษณะของแรงงานที่ต้องการ อาชีพ เศรษฐกิจใหม่ จะแข่งขันกันด้วยนวัตกรรมใหม่ ๆ ซึ่งต้องอาศัยการวิจัยและพัฒนา ดังนั้น การศึกษา ต้องพัฒนาคนให้มีทักษะที่สามารถสร้างนวัตกรรมใหม่ที่มีคุณค่าต่อระบบเศรษฐกิจ การเปิดเสรีทางการค้า และการลงทุน เกิดการเคลื่อนย้ายสินค้า และเงินลงทุนจากต่างประเทศมากขึ้น ประเทศต่าง ๆ ไม่เพียงแต่ต้อง ลด การกีดกันการแข่งขันเท่านั้น ยังต้องแข่งขันกันด้วยสินค้าที่มีคุณภาพ ซึ่งต้องอาศัยแรงงานที่มีฝีมือ มีทักษะ ความสามารถที่หลากหลาย เช่น ความรู้ด้านเทคโนโลยี ภาษาต่างประเทศ การบริหาร ฯลฯ ประกอบกับ สถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่แพร่กระจายไปทั่วโลก ส่งผลต่อ เศรษฐกิจอย่างรุนแรงทั่วโลก ซึ่งเป็นหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษานี้พื้นฐาน ที่จะพัฒนาคน ให้มีความรู้ ทักษะชีวิต ทักษะอาชีพ ที่จะเป็พื้นฐานในการดำรงชีวิตสู่การมีงานทำในสภาพเศรษฐกิจที่เปลี่ยนไป

ด้านสถานการณ์โรคอุบัติใหม่ โรคอุบัติซ้ำ

ระยะเวลาที่ผ่านมา ได้มีโรคติดต่ออุบัติใหม่ปรากฏขึ้นมากมาย สำหรับประเทศไทยมีการเกิด โรคติดต่ออุบัติใหม่อยู่เป็นระยะ ๆ เช่น โรคซาร์ส (SARS) ในปีพ.ศ. 2546 โรคไข้หวัดนก (Avian Influenza) ระหว่างปี พ.ศ. 2547 - 2551 โรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ ชนิด เอ H1N1 และปัจจุบัน คือ โรคติดต่อเชื้อไวรัส โคโรนา 2019 (Coronavirus Disease 2019 : COVID-19) และโรคฝีดาษลิง (Monkeypox) ซึ่งโรคติดต่อ ไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ได้ส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตประจำวันของประชาชน โดยทำให้เกิดการปรับตัวในการดำเนินชีวิตในรูปแบบวิถีชีวิตใหม่ (New Normal) รวมถึงการใช้เทคโนโลยีและอินเทอร์เน็ต ดังนั้น การศึกษาจึงมีการปรับรูปแบบการเรียนการสอน เป็นแบบเรียนออนไลน์, การสอนทางไกล, การประชุมทางไกลผ่านแอปพลิเคชันต่าง ๆ , การทำงานจากที่พักอาศัย , การซื้อ-ขายสินค้าแบบออนไลน์ รวมถึงการทำธุรกรรมผ่านระบบออนไลน์ จึงเกิดการพัฒนาช่องทางการเรียนรู้แบบใหม่เพื่อแก้ปัญหาในช่วงเวลาวิกฤต

4. นโยบายปฏิรูปการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของกระทรวงศึกษาธิการ

การพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพด้วยกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญของงามของบุคคลและสังคม สอดคล้องกับประเทศที่เป็นผู้นำด้านการศึกษาของโลก ที่มุ่งเน้นเรื่องของจิตสำนึกต่อส่วนรวม ความรู้พื้นฐานด้านการประกอบสัมมาอาชีพ ความรู้พื้นฐานด้านพลเมือง สุขภาพ สิ่งแวดล้อม และทักษะ/สมรรถนะที่จำเป็น ได้แก่

- 1) ทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม
- 2) ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี
- 3) ทักษะด้านชีวิตและอาชีพ

ครูจึงต้องทักษะในการจัดการเรียนรู้ มีเจตคติต่อวิชาชีพครูที่ดี มีแรงจูงใจเชิงบวก มีทักษะและคุณลักษณะที่จะ สร้างนวัตกรรมการเรียนการสอนแนวใหม่เพื่อผู้เรียน/เยาวชนในยุคใหม่ การจัดการเรียนรู้ของครู จึงควรใช้ได้จริงกับครอบครัว โรงเรียน ภาคชุมชน ภาครัฐ และประเทศชาติ เพื่อให้คนมีความรู้ ทักษะ/สมรรถนะ ต่อการรับมือกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง และสามารถปรับตัวเองให้เข้ากับสถานการณ์ ในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพและเต็มศักยภาพ โดยพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นบุคคลที่มีลักษณะ 3 ด้าน ได้แก่

- 1) ผู้เรียนรู้ หมายถึง เป็นผู้มีความเพียร ใฝ่เรียนรู้ และมีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อก้าวทันโลกยุคดิจิทัล และโลกในอนาคต
- 2) ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม เป็นผู้มีทักษะทางปัญญา ทักษะศตวรรษที่ 21 ความฉลาดดิจิทัล ทักษะการคิดสร้างสรรค์ ทักษะข้ามวัฒนธรรม สมรรถนะการบูรณาการข้ามศาสตร์ เพื่อร่วมสร้างสรรค์ และพัฒนานวัตกรรม
- 3) พลเมืองที่เข้มแข็ง เป็นผู้มีความรักชาติ รักท้องถิ่น รู้ถูกผิด มีจิตสำนึก มีจิตอาสา มีส่วนร่วม ในการพัฒนาชาติ และอยู่ร่วมในสังคมไทยและประชาคมโลกอย่างสันติ

อ้างอิง สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2561). มาตรฐานการศึกษาของชาติ

พ.ศ. 2561. สืบค้นเมื่อ 14 สิงหาคม 2562, จาก C:/Users/user/Downloads/Documents/Publish2.pdf

5. นโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของกระทรวงศึกษาธิการ

สาระสำคัญ คือ การลดเนื้อหาสาระ แต่ไม่กระทบเนื้อหาสาระหลักที่นักเรียนควรเรียนรู้ โรงเรียนสามารถจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ได้อย่างหลากหลาย เพื่อช่วยเพิ่มพูนทักษะการคิด ความมีน้ำใจต่อกัน การทำงานเป็นทีม และกระตุ้นให้นักเรียนได้ค้นหาเพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเอง เพราะเป็นกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้ปฏิบัติด้วยตนเองหรือปฏิบัติเป็นกลุ่ม เป็นทีม ตามความถนัด ความสนใจ ความต้องการ โดยไม่จำเป็นต้องเปิดให้เฉพาะห้องเรียนหรือระดับชั้นเดียวกัน ซึ่งบางกิจกรรมสามารถศึกษาหรือทำงานร่วมกันหลายระดับชั้นได้ เพื่อให้นักเรียนรู้จักการปรับตัว การช่วยเหลือดูแลกัน จะได้มีโอกาสสร้างสัมพันธ์ในช่วงวัย เป็นการจำลองสภาพจริงในสังคมให้เด็ก ได้เรียนรู้ จะยิ่งช่วยเพิ่มทักษะการทำงานร่วมกัน ทักษะการแก้ปัญหากับผู้เรียนต่อไป

นโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของกระทรวงศึกษาธิการ ที่ให้ลดภาควิชาการและต้องไม่กระทบเนื้อหาสาระหลักที่นักเรียนควรเรียนรู้ โรงเรียนจึงจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ต่างๆ ให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติ เป็นกิจกรรมที่ช่วยเพิ่มพูนทักษะการคิดวิเคราะห์ ความมีน้ำใจต่อกัน การทำงานเป็นทีม และที่สำคัญควรมีกิจกรรมกระตุ้นให้เด็กได้ค้นหาศักยภาพและความชอบของตนเอง โดยไม่จำเป็นต้องเปิดเฉพาะห้องหรือนักเรียนกลุ่มเดียวกัน หรืออยู่ระดับชั้นเดียวกัน บางกิจกรรมโรงเรียนสามารถศึกษาวิเคราะห์ เพื่อให้นักเรียนทำร่วมกันหลายระดับชั้นได้ จะได้มีโอกาสสร้างสัมพันธ์ในช่วงวัย ซึ่งเป็นการจำลองสภาพจริงในสังคมให้เด็ก ได้เรียนรู้ จะยิ่งช่วยเพิ่มทักษะการทำงานร่วมกัน ทักษะการแก้ปัญหากับผู้เรียนต่อไปนอกจากนี้ ผลการสังเคราะห์เอกสาร งานวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตร และผลการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตลอดจนผลการประเมินคุณภาพการศึกษาในระดับต่าง ๆ ยังพบว่า

- ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของนักเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ทั้งผลการทดสอบระดับชาติ (O-NET) ผลการสอบ PISA ทั้ง ๆ ที่โรงเรียนใช้เวลาจัดการเรียนการสอน เป็นเวลา 7 หรือ 8 ชั่วโมงต่อวัน

6. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กระทรวงศึกษาธิการ

กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา

ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง ๒๕๖๐) ไว้ ๕ ประการ มีรายละเอียด คือ

- สมรรถนะที่ 1 ความสามารถในการสื่อสาร
- สมรรถนะที่ 2 ความสามารถในการคิด
- สมรรถนะที่ 3 ความสามารถในการแก้ปัญหา
- สมรรถนะที่ 4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
- สมรรถนะที่ 5 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

- 1) ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษา ถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและ ประสพการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วย หลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสาร ที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบ ที่มีต่อตนเองและสังคม
- 2) ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิด อย่าง สร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือ สารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม
- 3) ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่าง ถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการ เปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไข ปัญหา และมีกาตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม
- 4) ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนิน ชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วย การสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึง ประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น
- 5) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือก และใช้ เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ และมี ทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การ ทำงาน การแก้ปัญหาย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง เหมาะสม และมีคุณธรรม

7. การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ

กระทรวงศึกษาธิการ ได้มีนโยบายปรับปรุงหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ให้ทันสมัยสู่การ เรียนรู้ฐานสมรรถนะ ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 เหมาะสมกับบริบทของสังคมไทย ครอบคลุมการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับปฐมวัย ไปจนถึงระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งสอดคล้องและเป็นไปใน ทิศทางเดียวกันกับยุทธศาสตร์ชาติ และแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา ซึ่งในปีการศึกษา ๒๕๖๓ - ๒๕๖๔ สำนักงานคณะ กรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการทดลองใช้ (ร่าง) หลักสูตรฐานสมรรถนะใน โรงเรียนพื้นที่นวัตกรรม 8 จังหวัดนำร่อง ครอบคลุม 265 โรงเรียนในสังกัดต่างๆ ตามโครงการนำร่องการใช้ หลักสูตรฐานสมรรถนะในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา เพื่อมุ่งเน้นยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา ตอบโจทย์ การพัฒนาของโลกอนาคต โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ผู้เรียนทุกกลุ่มวัย ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐาน มีทักษะที่จำเป็น สามารถแก้ปัญหา ปรับตัวสื่อสาร และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีวินัย นิสัย ใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และเป็นพลเมืองที่รู้สิทธิและหน้าที่ มีความรับผิดชอบ มีจิตสาธารณะ ทั้งนี้ (ร่าง) หลักสูตรฐานสมรรถนะ ได้กำหนดสมรรถนะหลัก (Core Competency) เพื่อเป็นเป้าหมายในการ พัฒนาความสามารถที่จำเป็นของผู้เรียนต่อการใช้ชีวิตในปัจจุบันและอนาคต

- สมรรถนะการจัดการตนเอง
- สมรรถนะการสื่อสาร
- สมรรถนะการรวมพลังทำงานเป็นทีม
- สมรรถนะการคิดขั้นสูง
- สมรรถนะการเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง

โดยแนวทางการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรฐานสมรรถนะ สามารถดำเนินการได้ 6 แนวทาง ได้แก่

แนวทางที่ 1 : ใช้งานเดิม เสริมสมรรถนะ

เป็นการสอนตามปกติที่สอดแทรกสมรรถนะที่สอดคล้องกับการบทเรียนนั้นเข้าไป และอาจปรับหรือสร้างสรรค์กิจกรรม ต่อยอด เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาสมรรถนะนั้น

แนวทางที่ 2 ใช้งานเดิม ต่อเติมสมรรถนะ

เป็นการสอนตามปกติที่สอดแทรกสมรรถนะ ที่สอดคล้องกับการบทเรียนนั้นเข้าไป และมีการเน้นสมรรถนะที่เกี่ยวข้องให้มากขึ้น ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนใช้ความรู้ ทักษะได้จริงในสถานการณ์ที่หลากหลาย

แนวทางที่ 3 ใช้รูปแบบการเรียนรู้ สู่การพัฒนาสมรรถนะ

เป็นการสอนตามปกติที่มีการนำรูปแบบการเรียนรู้ที่ใช้เดิมมาวิเคราะห์เชื่อมโยงกับสมรรถนะที่สอดคล้องกับรูปแบบการเรียนรู้และบทเรียน ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์พร้อมๆ กับการเกิดสมรรถนะ

แนวทางที่ 4 สมรรถนะเป็นฐาน ผสานตัวชี้วัด

เป็นการสอนโดยนำสมรรถนะและตัวชี้วัดที่สอดคล้องกันมาออกแบบการสอนร่วมกัน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทั้งเนื้อหาสาระและทักษะตามตัวชี้วัดที่กำหนด พร้อม ๆ กับการพัฒนาสมรรถนะหลักที่จำเป็นต่อชีวิต

แนวทางที่ 5 บูรณาการผสานหลายสมรรถนะ

เป็นการสอนโดยนำสมรรถนะหลักทั้งสี่ด้านเป็นตัวตั้ง แล้วออกแบบการสอนที่มีลักษณะเป็นหน่วยบูรณาการที่ช่วยให้เด็กได้เรียนรู้อย่างเป็นธรรมชาติ และเห็นความสัมพันธ์ระหว่างวิชา/กลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ

แนวทางที่ 6 สมรรถนะชีวิตในกิจวัตรประจำวัน

สมรรถนะชีวิตในกิจวัตรประจำวันเป็นการสร้างสรรค์การเรียนรู้อย่างสอดคล้องสัมพันธ์กับการดำเนินชีวิตประจำวันปกติของนักเรียน สอดคล้องกับกิจกรรมต่าง ๆ ที่มักเกิดในโรงเรียน นับเป็นการฝึกพัฒนาสมรรถนะนั้น ๆ ได้อย่างต่อเนื่อง

8. การสืบสาน รักษาและต่อยอดการสหกรณ์ในสถานศึกษา

การสหกรณ์หรือการทำงานร่วมกันมีอยู่/เป็นอยู่จริงในการดำเนินชีวิตของทุกคนที่ดำรงตนอยู่ในสังคม เพียงแต่ใช้ถ้อยคำกล่าวถึงการอยู่ร่วมกันด้วยพยางค์หรือประโยคหรือคำที่แตกต่างกันไป กรมส่งเสริมสหกรณ์มีภารกิจในการส่งเสริมเผยแพร่การทำงานร่วมกันตามระบบงานสหกรณ์สู่ประชาชนหลากหลายรูปแบบ การดำเนินการนำการสหกรณ์สู่สถานศึกษา มีความเด่นชัดขึ้นในสถานศึกษา เมื่อสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงมีรับสั่ง ให้กรมส่งเสริมสหกรณ์สอนสหกรณ์ในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ต่อมาในสถานศึกษามีการจัดกิจกรรมสหกรณ์เพื่อการเรียนรู้ของนักเรียน โดยห้วงเวลานั้น สถานศึกษาส่วนใหญ่จะจัดกิจกรรมร้านค้าเพียงกิจกรรมเดียวเท่านั้น

8.1 จุดมุ่งหมายการจัดการเรียนรู้การสหกรณ์

จุดมุ่งหมายการจัดการเรียนรู้การสหกรณ์ในสถานศึกษา ได้มุ่งสร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551, ค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ, คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ และทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของกระทรวงศึกษาธิการ ดังนี้

1. การจัดการเรียนรู้การสหกรณ์ เป็นการเรียนรู้สู่การปฏิบัติได้ จากการอยู่ร่วมกัน การทำงานร่วมกัน เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง และสอดคล้องกับวิถีชีวิตจริง เป็นการจัดการเรียนรู้ตามเจตนารมณ์ของการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2545 และ พ.ศ. 2553)

2. คู่มือพัฒนาสมรรถนะที่ดีของครูและผู้เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้การสหกรณ์ เป็นสื่อกลางการเรียนรู้การสหกรณ์ สามารถใช้จัดในรูปแบบรายกิจกรรม/รายวิชา, แบบบูรณาการ หรือแบบสอดแทรกในกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยพัฒนาจากกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นแกนหลัก

3. การจัดการเรียนรู้การสหกรณ์ตามหลักการที่แท้จริง ส่งผลต่อการสร้างคุณธรรมการอยู่ร่วมกัน สังคมจะมีความเจริญดีงาม ทั้งในระดับครอบครัว โรงเรียน ชุมชนและประเทศ สอดคล้องกับภารกิจการเผยแพร่ส่งเสริมระบบงานสหกรณ์สู่ประชาชนของกรมส่งเสริมสหกรณ์

4. ส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ด้านการสหกรณ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่สร้างความร่วมมือในการจัดการเรียนรู้ ของบุคคล ครอบครัว หน่วยงาน สถานศึกษา ชุมชน ผู้เรียนได้เป็นอย่างดี

8.2 การจัดการเรียนรู้การสหกรณ์

การจัดการเรียนรู้การสหกรณ์ในสถานศึกษา เป็นการเรียนรู้และกิจกรรมเรื่องหนึ่ง ที่เป็นรูปธรรม กล่าวคือ นักเรียนต้องเรียนรู้ภาควิชาการผ่านกระบวนการเรียนรู้อย่างหลากหลาย เช่น เพลง เกม นิทาน บทบาทสมมติ อภิปราย กิจกรรมกลุ่ม เพื่อวิเคราะห์และสรุปองค์ความรู้ที่ได้รับ นำสู่ภาคปฏิบัติการเรื่องการสหกรณ์นักเรียน เช่น กิจกรรมที่ต้องผลิต จัดทำ ชื้อ ขาย ออม ประชุม นับได้ว่า เป็นการจัดการเรียนรู้ที่นักเรียนได้ปฏิบัติและเรียนรู้ด้วยตนเอง สอดคล้องกับนโยบายการปฏิรูปการเรียนรู้ จุดมุ่งหมายสำคัญ คือ

- เป็นการเรียนรู้และกิจกรรมที่มีความหมายและเชื่อมโยงกับชีวิตจริงของนักเรียน สามารถใช้ครอบครัว ชุมชน ภูมิปัญญา และสภาพแวดล้อม เป็นแหล่งเรียนรู้
- เป็นการเรียนรู้และกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้รู้จักวางแผน คิดวิเคราะห์ อภิปราย สรุปความรู้ นำเสนอ จุดประกายความคิด มีความมุ่งมั่น เพื่อแสวงหาความรู้ ทำงาน และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

- เป็นการเรียนรู้และกิจกรรมที่ให้นักเรียนเรียนรู้ร่วมกัน ทำงานร่วมกันเป็นทีม มุ่งเน้นความเป็นระบบ วางแผน/ใช้ความคิดร่วมกันว่ากำลังทำอะไร จะทำให้ดีขึ้นอย่างไร แลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน มีการช่วยเหลือเกื้อกูล มีความสามัคคี และ มีความเป็นผู้นำ-ผู้ตามที่ดี
- เป็นการเรียนรู้และกิจกรรมที่มีการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง (Authentic Assessment) โดยใช้เทคนิควิธีการประเมินที่หลากหลาย และให้ความสำคัญกับการประเมินการปฏิบัติ (Performance Assessment) หรือสมรรถนะของนักเรียน

8.3 วัตถุประสงค์

1. เพื่อขับเคลื่อนการจัดการเรียนรู้การสหกรณ์ ไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ และการจัดการศึกษาบนฐานสมรรถนะ
2. เพื่อให้สถานศึกษาส่งเสริมและพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ มีทักษะในการคิดวิเคราะห์ และได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ ตามความสนใจและความถนัดของนักเรียน
3. เพื่อให้สถานศึกษาจัดการเรียนรู้และจัดกิจกรรมสหกรณ์นักเรียน ได้อย่างเหมาะสมทั้งวิชาการและวิชาชีพ
4. เพื่อให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมกับการจัดการศึกษามีความตระหนักและพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้การสหกรณ์ของโรงเรียน

แผนภาพที่ 1 (ร่าง) กรอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานบนฐานสมรรถนะ

บทที่ 2

หลักการ แนวคิดสู่การปฏิบัติในการจัดการเรียนรู้การสหกรณ์ในสถานศึกษา

กรมส่งเสริมสหกรณ์ ได้น้อมนำพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาล ที่ 9 , พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 10 และพระราชดำรัสของสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เรื่องการจัดการเรียนรู้การสหกรณ์ในสถานศึกษา สู่การปฏิบัติ อย่างเป็นรูปธรรม โดยพัฒนาแนวทาง/คู่มือให้ผู้บริหารหรือครูผู้สอน นำไปประยุกต์ใช้ได้ตามบริบทพื้นที่ พัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนได้เรียนรู้และลงมือปฏิบัติด้วยตนเองให้มากขึ้น เพื่อให้นักเรียนได้รับการ พัฒนาอย่างมีคุณภาพ มีความสุขในการเรียนรู้อย่างแท้จริง การจัดการเรียนรู้การสหกรณ์ จึงเป็นทางเลือก หนึ่งในที่เป็นรูปธรรม โดยในภาควิชาการผ่านกระบวนการเรียนรู้อย่างหลากหลาย ได้แก่ เพลง เกม นิทาน บทบาทสมมติ อภิปราย กิจกรรมกลุ่ม เพื่อสรุปวิเคราะห์ให้เกิดองค์ความรู้ ในภาคปฏิบัติการ การสหกรณ์มี กิจกรรมที่ต้องผลิต จัดทำ ซื่อ ขยาย ออม ประชุม เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนได้ปฏิบัติและเรียนรู้ด้วย ตนเอง

หลักการและกระบวนการสำคัญ

1. หลักการที่ 1 : พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9

- * ให้ครูรักเด็กและให้เด็กรักครู
- * ให้สอนเด็กให้มีความใจต่อเพื่อนไม่ให้แข่งขันกัน แต่ให้แข่งขันกับตัวเอง
- * ให้เด็กที่เรียนเก่งกว่าช่วยเหลือเด็กที่เรียนช้ากว่า
- * ให้ครูจัดกิจกรรมให้ทำร่วมกันเพื่อให้เห็นคุณค่าของสามัคคี

2. หลักการที่ 2 : แนวทางการพัฒนาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทย โดยทรงเน้นย้ำแนวทางการพัฒนา แก่ไขเพื่อให้รอดพ้นและสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน ภายใต้ กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ การจัดการหรือเพาะบ่ม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดจุดคิดขึ้นมาที่ละ เล็กทีละน้อยโดยรู้ตัวและไม่รู้ตัว ใช้หลากหลายแนวทาง ให้เกิดแรงขับเคลื่อนจากภายในมากกว่าภายนอก เน้น ตามบริบทของตัวตน จนกระทั่งลงมือกระทำโดยปราศจากเงื่อนไขใด ๆ

- * เน้นพึ่งตนเองได้ กล่าวคือ ไม่ต้องมีการบังคับเคี่ยวเข็ญใดๆ จนเป็นภาระแก่ผู้อื่นตลอดเวลา สามารถเลือกแนวทางการปฏิบัติที่เหมาะสม แล้วลงมือปฏิบัติ ปรับปรุง พิจารณาผลการ ปฏิบัติ รวมทั้งชื่นชม เกิดความภาคภูมิใจได้ด้วยตนเอง
- * คำนึงถึงบริบท + ภูมิสังคม + ความพร้อม กล่าวคือในการวางแผนการปฏิบัติ พัฒนานั้น วิธีการ รวมทั้งสื่อต่างๆ ที่นำมาใช้ ต้องเกิดจากความคิดของตนเอง มีความเหมาะสมกับ สภาพ บริบทของตนเอง ควรคำนึงถึงสภาพความเป็นอยู่ ชีวิตจริง สังคมจริงเป็นสำคัญ ไม่นำ วิธีการจากสังคมที่แตกต่างมาใช้จนเกิดความรู้สึกเหลื่อมล้ำ

- * ทำตามลำดับขั้นตอน กล่าวคือมีการวางแผนการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ อย่างเป็นขั้นตอนเป็นระบบตรวจสอบได้ และให้มีการดำเนินการให้เป็นไปตามที่ตนเองกำหนดไว้ตามลำดับ
- * ประหยัดเรียบง่าย วิธีการ ขั้นตอน รวมทั้งสื่ออุปกรณ์ใดที่นำมาใช้ ต้องเน้นถึงความเรียบง่าย ประหยัดค่าใช้จ่าย ไม่ควรใช้งบประมาณมหาศาล หรือกระทำโดยติดขัดกับงบประมาณเท่านั้น
- * บริการจุดเดียว การปฏิบัติการต่าง ๆ ให้มีจุดบริการหรือศูนย์อำนวยความสะดวกในทุกเรื่อง รวมศูนย์เป็นหนึ่งเดียว ไม่ต้องแยกแยะหลากหลายจุดจนเกิดความสับสนหรือยุ่งยากต่อการบริการ
- * แก้ปัญหาจุดเล็ก ในการวางแผนจัดกิจกรรม ควรเริ่มจากจุดเล็กวิเคราะห์ วิจัยหารูปแบบที่เหมาะสม ควรมีการศึกษาสภาพ ปัญหาของนักเรียนรายบุคคล แล้ววางแผนการแก้ไขหรือพัฒนาทีละจุด ทีละคน ไม่ควรใช้วิธีการเดียวกันกับนักเรียนทุกคน
- * มุ่งประโยชน์คนส่วนใหญ่ กิจกรรมพัฒนาที่จัดขึ้น ควรเน้นผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียนโดยรวม ไม่เน้นเฉพาะกลุ่มเฉพาะคน
- * ใช้ธรรมชาติช่วยธรรมชาติ กิจกรรมที่นำมาพัฒนาควรคำนึงถึงธรรมชาติด้านบุคคล ธรรมชาติรอบตัว ความต้องการ ความสามารถ ความสนใจ ฯลฯ แล้วนำธรรมชาติต่างๆ เหล่านั้นมาออกแบบกิจกรรมพัฒนาให้เหมาะสมต่อไป
- * ไม่ติดตำรา ในการดำเนินกิจกรรมใดๆ ควรมีแนวคิดเป็นของตนเอง อาจจะประยุกต์แนวคิดที่เหมาะสมมาใช้ เพราะวิธีการหรือกิจกรรมต่างๆ จะให้เกิดผลดีตามที่คาดหวัง ย่อมต้องอาศัยปัจจัยสนับสนุนเฉพาะที่สมควรเท่านั้น เพราะถ้าไม่เป็นเช่นนั้น นอกจากจะไม่ได้ผลแล้ว ยังเป็นการสิ้นเปลืองงบประมาณและเวลาอีกด้วย
- * มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทั้งผู้ปกครอง ชุมชน องค์กร โรงเรียนและนักเรียน ตั้งแต่เริ่มต้น เริ่มคิด วางแผน พัฒนา ปรับปรุงด้วยตนเอง ไม่ต้องบังคับเคี่ยวเข็ญ เป็นภาระแก่ผู้อื่น

3. หลักการที่ 3 : พระบรมราโชบายด้านการศึกษาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 10

การศึกษาต้องมุ่งสร้างพื้นฐานให้แก่ผู้เรียน 4 ด้าน ดังนี้

- * มีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง มีค่านายว่า ต้องมีความรู้ความเข้าใจที่มีต่อชาติบ้านเมือง ยึดมั่นในศาสนา มั่นคงในสถาบันพระมหากษัตริย์ และมีความเอื้ออาทรต่อครอบครัวและชุมชนของตน
- * มีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง มีคุณธรรม มีค่านายว่า ให้รู้จักแยกแยะสิ่งที่ผิด-ที่ถูกต้อง สิ่งชั่ว-สิ่งดี เพื่อปฏิบัติแต่สิ่งที่ชอบที่ดีงาม ปฏิเสธสิ่งที่ผิดที่ชั่ว เพื่อสร้างคนดีให้แก่บ้านเมือง
- * มีงานทำ มีอาชีพ มีค่านายว่า ต้องให้เด็กรักงาน สู้งาน ทำงานจนสำเร็จ อบรมให้เรียนรู้การทำงาน ให้สามารถเลี้ยงตัวและเลี้ยงครอบครัวได้
- * เป็นพลเมืองดี มีค่านายว่า การเป็นพลเมืองดีเป็นหน้าที่ของทุกคน สถานศึกษาและสถานประกอบการต้องส่งเสริมให้ทุกคนมีโอกาสทำหน้าที่พลเมืองดี การเป็นพลเมืองดีหมายถึงการมีน้ำใจ มีความเอื้ออาทร ต้องทำงานอาสาสมัคร งานบำเพ็ญประโยชน์ เห็นอะไรที่จะทำเพื่อบ้านเมืองได้ก็ต้องทำ

4. หลักการที่ 4 : พระราชดำรัสสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ครอบคลุมหลักองค์ ๔ แห่งการศึกษา (Hand – Head – Heart – Health) ได้แก่

- * ด้านพุทธิศึกษา คือ ความรอบรู้วิชาการที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิต และการเรียนรู้
- * ด้านจริยศึกษา คือ การมีศีลธรรมจรรยาที่ดี มีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่และมีสำนึกที่ดีต่อส่วนรวม
- * ด้านหัตถศึกษา คือ ความรู้และทักษะในการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดี ต่อ งาน และเห็นคุณค่าของการทำงาน
- * ด้านพลศึกษา คือการมีสุขภาพแข็งแรง การกินอาหารที่ถูกต้อง และการออกกำลังกายให้เหมาะสม รวมทั้งความสะอาดและสุขภาพไปด้วย

5. หลักการที่ 5 : ใส่ใจพลังสมอง Brain-based Learning กิจกรรมที่จัดขึ้นไม่บังคับ บังคับให้ทำ ทำหาย การยับยั้งชั่งใจสมอง ทานอาหารที่มีประโยชน์ จัดสิ่งแวดล้อมที่ดี และมีสิ่งสร้างสรรค์

6. หลักการที่ 6 : Active Learning เน้นการเรียนรู้แบบ Learning by Doing ร่วมคิด วางแผน ลงมือปฏิบัติ ตรวจสอบและปรับปรุง เพื่อให้เกิดความเหมาะสมตลอดเวลา เป็นการพัฒนากระบวนการคิดขั้นสูง เพื่อให้เกิดทักษะการคิด ทักษะชีวิตที่ดีต่อไป

7. หลักการที่ 7 : Formative Assessment การประเมิน ติดตามผลทั้งด้าน Heart + Head + Hand + Health ต้องดำเนินการเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง เพื่อติดตามพัฒนาการผู้เรียนรายบุคคล จัดทำเส้นพัฒนาการ เฝ้าระวังจากทุกฝ่ายร่วมกัน ทั้งครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และชุมชน

แนวคิด“คุณลักษณะสำคัญและธรรมชาติของผู้เรียน”

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระบุคุณลักษณะสำคัญและธรรมชาติของผู้เรียนระดับ ประถมศึกษาและมัธยมศึกษาไว้ว่า ผู้เรียนแต่ละคนจะมีคุณลักษณะสำคัญและธรรมชาติที่เหมือน หรือคล้ายกัน และมีความแตกต่างกันตามช่วงวัย การเข้าใจคุณลักษณะสำคัญและธรรมชาติของผู้เรียนจะช่วยให้การจัดการ เรียนรู้ประสบผลสำเร็จ ซึ่งผู้เรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา มีคุณลักษณะสำคัญและธรรมชาติ ดังนี้

1. ผู้เรียนระดับประถมศึกษา เป็นวัยของการเจริญเติบโต อยากรู้ อยากเห็น ชอบทดลอง ทำอะไรด้วยตนเอง ชอบเคลื่อนไหว ไม่อยู่นิ่ง มีทักษะพื้นฐานทางภาษา ฟัง ดู พูด อ่านและเขียน มีทักษะการคิดคำนวณ มีทักษะการคิดขั้นพื้นฐาน มีทักษะชีวิต รู้จักความสามารถของตนเอง รักและเห็นคุณค่าในตนเอง รู้จักอาชีพในโลกกว้าง

2. ผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นวัยของการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว เป็นวัยของการเปลี่ยนแปลงของร่างกาย อารมณ์ และสังคม สนใจและให้ความสำคัญกับเพื่อน อยากลอง ชอบความท้าทาย ชอบอิสระ เชื่อมั่นในตนเอง ชอบแสวงหาความรู้ รู้จักใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ มีทักษะทางภาษา วิเคราะห์และเลือกใช้ข้อมูลอย่างเหมาะสม มีทักษะการคิดขั้นสูง มีทักษะชีวิต รู้จักความสามารถของตนเอง รักและเห็นคุณค่าในตนเอง รู้จักและเลือกอาชีพต่าง ๆ

แนวคิดการจัดการเรียนรู้การสหกรณ์

การจัดการเรียนรู้การสหกรณ์ เป็นการเรียนรู้ร่วมกันของสมาชิกที่สอดคล้องกัน จนเกิดเป็นการเรียนรู้ซึ่งกันและกันของสมาชิกกลุ่ม จึงมีสัมฤทธิ์ผลที่สูงกว่าการทำงานคนเดียว เนื่องจากการแลกเปลี่ยนแนวความคิด/ประสบการณ์ในกลุ่มเล็กๆ ที่มีความสนใจร่วมกันโดยใช้หลักการสหกรณ์ ทุกคนมีโอกาสนในการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ร่วมรับผิดชอบการเรียนรู้ของกลุ่ม ปราศจากการแข่งขันในการทำงานกลุ่ม ส่งผลให้เกิดเป็นพลังกลุ่ม สามารถปฏิบัติงานให้สำเร็จร่วมกันได้

การสหกรณ์ในสถานศึกษา สามารถจัดการเรียนรู้ในแต่ละระดับชั้น หรือจัดการเรียนรู้รวมเป็นช่วงชั้น โดยมีผู้เรียนร่วมกันเรียนรู้ จำนวน 15 – 50 คน จำนวนผู้เรียนกับจำนวนครูผู้สอนควรมีความสอดคล้องกัน ในอัตราส่วน 1 : 15 – 20 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีเทคนิค/กระบวนการ ดังนี้

1. กระตุ้นความสนใจ ด้วยสื่อเสียง สื่อสายตา สื่ออื่นๆให้เกิดความต้องการเรียนรู้ ซึ่งคู่มือจะมีคำแนะนำรูปแบบต่าง ๆ

2. ครูผู้สอนจัดกิจกรรมในบทบาทของผู้จัดรายการ ผู้อำนวยความสะดวก ผู้กระตุ้น (Facilitator) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนดำเนินการกิจกรรมด้วยตนเอง

3. การดำเนินกิจกรรมเน้นกระบวนการกลุ่ม (Group process) โดยมีขั้นตอนการทำงานด้วยกระบวนการ 2 (TW) คือ

3.1 **Think** to my self คิดก่อนทำ โดยคำนึงถึงความรู้ความสามารถของตนเอง ของแต่ละคน

3.2 **Talk** together ประชุมพูดคุยตกลงกันอย่างประชาธิปไตย กำหนดเป้าหมายของงาน

3.3 **Walk** on two legs and help together กำหนดขอบเขตการทำงานร่วมกันด้วยการฟังตนเอง (ยืนด้วยขาตนเอง) ทุกคนต้องมีบทบาทหน้าที่ และต้องร่วมมือช่วยเหลือกันในการทำงานร่วมกัน

3.4 **Work** together ลงมือปฏิบัติงานร่วมกัน

สำหรับการเรียนรู้นอกสถานที่ หรือกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านการสหกรณ์ควรมีการจัดเสริมในช่วงเวลาที่เหมาะสม ครูผู้สอนสามารถประยุกต์วิธีการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมท้องถิ่น สภาพผู้เรียน และออกแบบการเรียนรู้ที่แตกต่างกันไปจากที่นำเสนอได้

4. วิเคราะห์ อภิปรายผลและแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกิจกรรม

5. สรุปและประเมินผลการเรียนรู้ตามมาตรฐาน/เป้าหมายการเรียนรู้ ตัวชี้วัด จุดประสงค์การเรียนรู้

การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงโดยการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในสถานศึกษา อาจจัดกิจกรรมร่วมกันซื้อ รวมกันขาย รวมกันผลิต มีการออมทรัพย์ มีการสวัสดิการ อันเป็นกิจกรรมสำคัญในการจัดการเรียนรู้การสหกรณ์ เพราะเป็นการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ให้ผู้เรียนรวมกลุ่มดำเนินการกันเอง ครูทำหน้าที่ให้คำปรึกษาแนะนำอย่างไม่ครอบงำความคิด ให้ผู้เรียนได้ใช้ปัญญาในการจัดการและแก้ไขปัญหาด้วยความเข้าใจ ภายใต้อุดมธรรมความซื่อสัตย์ เสียสละ สามัคคี มีวินัย เป็นประชาธิปไตย และตรวจสอบได้ ซึ่งมีกระบวนการจัดกิจกรรมสหกรณ์ คือ

- * ให้ความรู้แล้วรวมคน ที่ศรัทธาเชื่อมั่น
- * ให้ผู้เรียนเรียนรู้ ร่วมคิด กำหนด เป้าหมาย แนวทาง
- * จัดองค์กรตามโครงสร้าง มอบหมายหน้าที่
- * รวมทุน เพื่อดำเนินกิจกรรมสหกรณ์

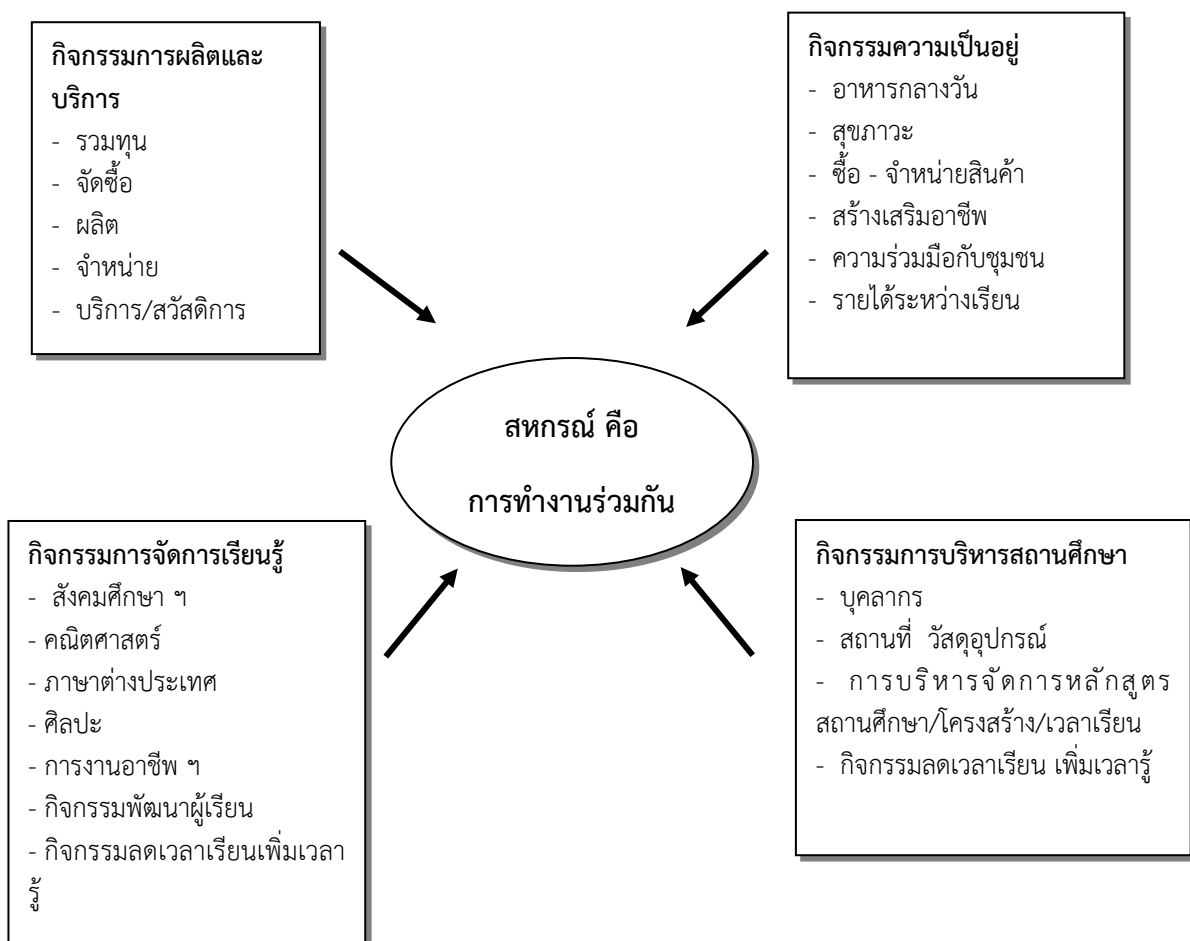
- * ดำเนินกิจกรรม โดยความร่วมมือกัน
- * ตรวจสอบ ควบคุม ตามแนวทางของการจัดกิจกรรมสหกรณ์
- * ประเมิน แสดงผล เพื่อรายงานผลงาน

กลยุทธ์นำสู่ความสำเร็จ

การจัดการเรียนรู้การสหกรณ์ในสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จ เสนอแนะแนวดำเนินการ ดังนี้

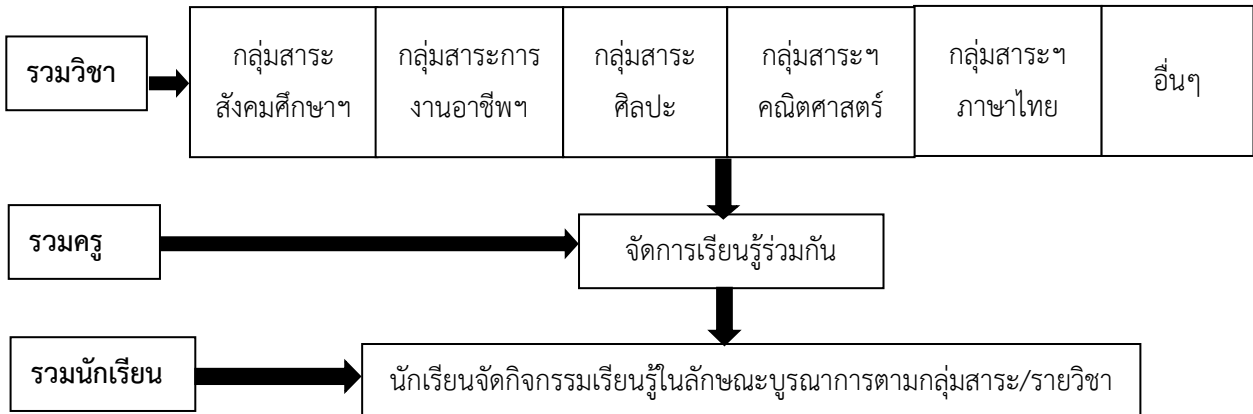
1. การให้ความสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู-อาจารย์ เนื่องจากสถานศึกษามีการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนในงานหรือกิจกรรมอื่นๆ ภายใต้อำนาจบังคับด้านบุคลากร สื่อการเรียนรู้ และงบประมาณ ทั้งนี้ การจัดกิจกรรมการสหกรณ์ในสถานศึกษาสามารถดำเนินการได้ โดยบูรณาการอย่างเป็นเครือข่ายเชื่อมโยงกัน ดังแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 2 กิจกรรมบูรณาการการสหกรณ์ในสถานศึกษา

2. การร่วมกันจัดการเรียนรู้ โดยมีวิทยากรแกนนำเป็นผู้จัดรายการซึ่งคัดเลือกจาก ครู-อาจารย์ ที่มีทักษะในการประสานงาน ความคิด ความร่วมมือเป็นผู้จัดการเรียนรู้ ครู-อาจารย์สาขาเฉพาะด้านเป็นทีมงาน ดำเนินการจัดการเรียนรู้ในลักษณะบูรณาการ ดังแผนภาพที่ 2

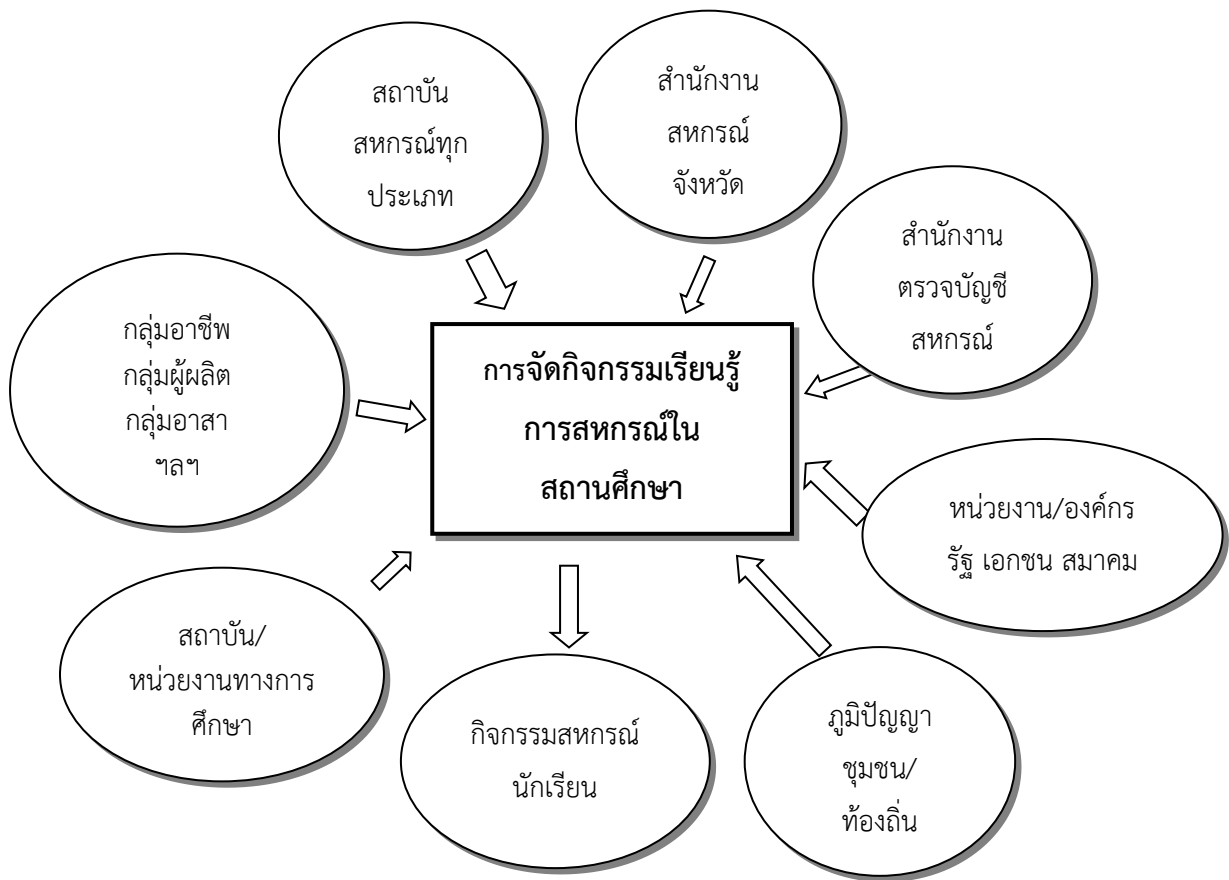
แผนภาพที่ 3 การจัดการเรียนรู้การสหกรณ์แบบร่วมมือ

3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ควรเลือกกิจกรรมที่เหมาะสมเริ่มจากง่ายไปสู่ยาก และที่สำคัญคือ ต้องเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นกับชีวิตจริง สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม/วิถีชีวิตของผู้เรียน ใช้วัสดุ-อุปกรณ์ในชุมชนท้องถิ่น ไม่แยกการเรียนรู้ออกจากชีวิตจริง ครูผู้สอนควรยึดหลักความแตกต่างของบุคคล ต้องมีมุมมองที่หลากหลาย **ผลงานของผู้เรียนจากการทำกิจกรรมไม่มีผลงานใดที่ผิด ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมเพื่อเพิ่มพูนปัญญา** ครูผู้สอนมาเป็นผู้จัดการเรียนรู้ ครูต้องดึงความรู้ความสามารถของผู้เรียนทุกคนขึ้นมา และให้ความสำคัญเมื่อสามารถดำเนินการได้ กิจกรรมการสหกรณ์ในสถานศึกษาก็ย่อมมีความสำเร็จ

4. การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น เป็นยุทธศาสตร์การจัดการกิจกรรมการสหกรณ์ เพราะสามารถเป็นพลังผลักดันให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทั้งที่โรงเรียน บ้าน ชุมชน ในขณะที่มีสถาบันสหกรณ์เกือบทุกประเภทตั้งอยู่ทั่วประเทศ สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ และรองรับการดำเนินชีวิตหลังจบการศึกษาของผู้เรียน โดยมีแหล่งการเรียนรู้ ดังแผนภาพที่ 3

แผนภาพที่ 4 แหล่งเรียนรู้การสหกรณ์ของสถานศึกษา

การจัดการเรียนรู้การสหกรณ์ในสถานศึกษา เป็นการจัดการเรียนรู้/กิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการดำเนินงานพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในปัจจุบัน มีหลายประการ ดังนี้

1. กำหนดสัดส่วนการจัดการ**จัดกิจกรรมควรให้ครอบคลุมทั้ง 4 ด้าน** (Head คิดวิเคราะห์ให้เป็น Heart จิตใจค่านิยมที่ดีโดยเฉพาะรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ Hand พัฒนาทักษะการทำงาน Health มีสุขภาพอนามัยที่ดี)

2. ควรให้อีกาส **ศึกษาหาความรู้นอกโรงเรียน นอกห้องเรียน** (สื่อสารภาพที่นักเรียนยินดูหรือศึกษาจากแหล่งสถานที่จริง โดยมีครูคอยตอบคำถาม ให้คำแนะนำ ดูแล อย่างใกล้ชิด)

3. จัดกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาทักษะด้านกระบวนการคิด (Head) และจิตสำนึก (Heart) ให้มากๆ (นักเรียนรู้จักคิดวิเคราะห์และลงทุนน้อย)

4. ให้งานขององค์กรหรือบุคคลภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมให้มากๆ

5. ครูควรเปลี่ยนบทบาทจากผู้สอนมาเป็นผู้อำนวยความสะดวกให้นักเรียนแสวงหาความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6. กิจกรรมที่พัฒนางานทั้ง 4 H ต้องจับประเด็นให้ได้ว่านักเรียนได้พัฒนาทักษะด้านใดอย่างไร และเป็นกิจกรรมที่ "Focus" เรื่องอะไร?

บทที่ 3

การสหกรณ์กับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

1.หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดชั้นปี ตัวชี้วัดช่วงชั้น และสาระการเรียนรู้แกนกลางเรื่องการสหกรณ์ไว้ในสาระเศรษฐศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ซึ่งเป็น 1 ใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรดังกล่าว

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ต้องเรียนตลอด 12 ปีการศึกษา ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ประกอบมาจากหลายแขนงวิชา จึงมีลักษณะเป็นสหวิทยาการ นำวิทยาการจากแขนงวิชาต่าง ๆ ในสาขาสังคมศาสตร์ มาหลอมรวมเข้าด้วยกัน ได้แก่ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ นิติศาสตร์ จริยธรรม ประชากรศึกษา สิ่งแวดล้อมศึกษา รัฐศาสตร์ สังคมวิทยา ปรัชญาและศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จึงเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ การดำรงชีวิตของมนุษย์ทั้งในฐานะปัจเจกบุคคลและการอยู่ร่วมกันในสังคม การปรับตัวตามสภาพแวดล้อม การจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด เข้าใจถึงการพัฒนา เปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย กาลเวลา ตามเหตุปัจจัยต่างๆ เกิดความเข้าใจในตนเอง และผู้อื่น มีความอดทน อดกลั้น ยอมรับในความแตกต่าง และมีคุณธรรม สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต เป็นพลเมืองดีของประเทศชาติ และสังคมโลก

ดังนั้น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จึงมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความเจริญงอกงามในด้านต่าง ๆ คือ

1. ด้านความรู้ ความเข้าใจ จะให้ความรู้แก่ผู้เรียนในเนื้อหาสาระ ความคิดรวบยอดและหลักการสำคัญของวิชาการต่าง ๆ ในสาขาสังคมศาสตร์ ได้แก่ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ รัฐศาสตร์ จริยธรรม สังคมวิทยา เศรษฐศาสตร์ กฎหมาย ประชากรศึกษา สิ่งแวดล้อมศึกษา ปรัชญา และศาสนาตามขอบเขตที่กำหนดไว้ในแต่ละระดับชั้น ในลักษณะบูรณาการ

2. ด้านทักษะ กระบวนการ ความสามารถ ผู้เรียนจะได้รับการพัฒนาให้เกิดทักษะและกระบวนการต่างๆ ในการดำรงชีวิตเช่น ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการทำงาน ทักษะทางสังคม ทักษะทางการสืบสวน สืบสวน ทักษะการสื่อสาร ทักษะการแสวงหาความรู้ ทักษะการสืบค้น ทักษะการปรับตัว เป็นต้น

3. ด้านเจตคติและค่านิยม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมจะช่วยพัฒนาเจตคติ และค่านิยมเกี่ยวกับประชาธิปไตยและความเป็นมนุษย์ เช่น รู้จักตนเอง พึ่งตนเอง ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย มีความกตัญญู อดทน อดกลั้น รักเกียรติภูมิแห่งตน มีนิสัยในการเป็นผู้ผลิตที่ดี มีความพอดีในการบริโภค เห็นคุณค่าของ การทำงาน รู้จักคิดวิเคราะห์ รู้จักการทำงานเป็นกลุ่ม เคารพสิทธิของผู้อื่นและเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม มีความผูกพันกับกลุ่มรักท้องถิ่น รักประเทศชาติ เห็นคุณค่า อนุรักษ์และพัฒนาศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ศรัทธาในหลักธรรมของศาสนาและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

สรุปได้ว่า กิจกรรมการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการทำงานเป็นกลุ่ม นำความรู้ ทักษะ ค่านิยมและเจตคติที่ได้รับจากการเรียนรู้ การอบรมบ่มเพาะมาใช้ในการแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันของผู้เรียนดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมว่าด้วยการอยู่ร่วมกันในสังคม ที่มีความเชื่อมสัมพันธ์กัน และมีความแตกต่างกันอย่างหลากหลาย เพื่อช่วยให้สามารถปรับตนเองกับบริบทสภาพแวดล้อม เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ มีความรู้ ทักษะ คุณธรรม และค่านิยมที่เหมาะสมโดยได้กำหนดสาระต่างๆไว้ ดังนี้

สาระที่ 1 ศาสนา ศิลธรรมและจริยธรรม แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับศาสนา ศิลธรรม จริยธรรม หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ การนำหลักธรรมคำสอนไปปฏิบัติในการพัฒนาตนเอง และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข เป็นผู้กระทำความดี มีค่านิยมที่งดงาม พัฒนาตนเองอยู่เสมอ รวมทั้งบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมและส่วนรวม

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตระบบการเมืองการปกครองในสังคม ปัจจุบันการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ลักษณะและความสำคัญ การเป็นพลเมืองดี ความแตกต่างและความหลากหลายทางวัฒนธรรม ค่านิยม ความเชื่อ ปณิธานค่านิยมด้านประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สิทธิ หน้าที่ เสรีภาพการดำเนินชีวิตอย่างสันติสุขในสังคมไทยและสังคมโลก

สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์การผลิต การแจกจ่าย และการบริโภคสินค้าและบริการ การบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดอย่างมีประสิทธิภาพ การดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ และการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์เวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ วิธีการทางประวัติศาสตร์พัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตถึงปัจจุบัน ความสัมพันธ์และเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ผลกระทบที่เกิดจากเหตุการณ์สำคัญในอดีต บุคคลสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในอดีต ความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย แหล่งอารยธรรมที่สำคัญของโลก

สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์ลักษณะของโลกทางกายภาพ ลักษณะทางกายภาพ แหล่งทรัพยากร และภูมิอากาศของประเทศไทย และภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก การใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ ความสัมพันธ์กันของสิ่งต่าง ๆ ในระบบธรรมชาติ ความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ และสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น การนำเสนอข้อมูลภูมิสารสนเทศการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

***** สาระและมาตรฐานการเรียนรู้เรื่องการสหกรณ์**ในสถานศึกษาปรากฏอยู่ใน**สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์** ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ***

2. สาระการเรียนรู้การสหกรณ์ในสถานศึกษา

จากตัวชี้วัดเรื่องการสหกรณ์ที่ปรากฏในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ พบว่าการสหกรณ์ปรากฏอยู่ในหลักสูตรแกนกลางกลุ่มสาระสังคมศึกษาฯ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6

เมื่อศึกษาวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลาง พบว่า การสหกรณ์เป็นมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้แกนกลาง ที่ผู้เรียนพึงมีประสบการณ์การเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการสหกรณ์ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด/สาระการเรียนรู้แกนกลาง ของชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

มาตรฐานการเรียนรู้	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ	1. อธิบายปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ	◆ ความหมายและประเภทของปัจจัยการผลิต ประกอบด้วย ที่ดิน แรงงาน ทุนและผู้ประกอบการ ◆ เทคโนโลยีในการผลิตสินค้าและบริการ ◆ ปัจจัยอื่น ๆ เช่น ราคาน้ำมัน วัตถุดิบ ◆ พฤติกรรมของผู้บริโภค ◆ ตัวอย่างการผลิตสินค้าและบริการที่มีอยู่ในท้องถิ่น หรือแหล่งผลิตสินค้าและบริการในชุมชน
	2. ประยุกต์ใช้แนวคิดของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในครอบครัว โรงเรียนและชุมชน	◆ หลักการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ◆ การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกิจกรรมต่าง ๆ ในครอบครัว โรงเรียนและชุมชน เช่น การประหยัดพลังงานและค่าใช้จ่ายในบ้านโรงเรียน การวางแผนการผลิตสินค้าและบริการเพื่อลดความสูญเสียทุกประเภท การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ◆ ตัวอย่างการผลิตสินค้าและบริการในชุมชน เช่น หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ หรือ OTOP หรือ OSHOP
	3. อธิบายหลักการสำคัญและประโยชน์ของสหกรณ์	◆ หลักการและประโยชน์ของสหกรณ์ ◆ ประเภทของสหกรณ์โดยสังเขป ◆ สหกรณ์ในโรงเรียน (เน้นฝึกปฏิบัติจริง) ◆ การประยุกต์หลักการของสหกรณ์ มาใช้ในชีวิตประจำวัน

จากมาตรฐาน ส.3.1 กำหนดตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับการสหกรณ์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ให้อธิบายหลักการสำคัญและประโยชน์ของสหกรณ์โดยมีสาระการเรียนรู้แกนกลางคือ หลักการและประโยชน์ของสหกรณ์ประเภทของสหกรณ์โดยสังเขปสหกรณ์ในโรงเรียน (เน้นฝึกปฏิบัติจริง) การประยุกต์หลักการของสหกรณ์มาใช้ในชีวิตประจำวัน จึงสามารถสร้างเป็นหน่วยการเรียนรู้การสหกรณ์ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ดังนี้

ตารางที่ 2 มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด/สาระการเรียนรู้แกนกลาง ของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

มาตรฐานการเรียนรู้	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ	1. อธิบายกลไกราคาในระบบเศรษฐกิจ	◆ ความหมายและประเภทของตลาด ◆ ความหมายและตัวอย่างของอุปสงค์และอุปทาน ◆ ความหมายและความสำคัญของกลไกราคาและการกำหนดราคาในระบบเศรษฐกิจ ◆ หลักการปรับและเปลี่ยนแปลงราคาสินค้าและบริการ
	2. มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาและพัฒนาท้องถิ่น ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	◆ สำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหาท้องถิ่นทางด้านสังคม เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม ◆ วิเคราะห์ปัญหาของท้องถิ่นโดยใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ◆ แนวทางการแก้ไขและพัฒนาท้องถิ่นตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
	3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงกับระบบสหกรณ์	◆ แนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาในระดับต่าง ๆ ◆ หลักการสำคัญของระบบสหกรณ์ ◆ ความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงกับหลักการและระบบของสหกรณ์เพื่อประยุกต์ใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

จากมาตรฐานการเรียนรู้ ส. 3.1 กำหนดตัวชี้วัดที่เกี่ยวกับการสหกรณ์ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 คือ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงกับระบบสหกรณ์ สาระการเรียนรู้แกนกลาง คือ แนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาในระดับต่าง ๆ หลักการสำคัญของระบบสหกรณ์ ความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงกับหลักการและระบบของสหกรณ์เพื่อประยุกต์ใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน สามารถสร้างเป็นหน่วยการเรียนรู้ ได้ดังนี้

ตารางที่ 3 มาตรฐานการเรียนรู้ /ตัวชี้วัด/สาระการเรียนรู้แกนกลาง ของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6

มาตรฐานการเรียนรู้	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
เข้าใจ และสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากร ที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ และคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ	1. อธิบายการกำหนดราคาและค่าจ้างในระบบเศรษฐกิจ	◆ ระบบเศรษฐกิจของโลกในปัจจุบัน ผลดีและผลเสียของระบบเศรษฐกิจแบบต่าง ๆ ◆ ตลาดและประเภทของตลาด ข้อดีและข้อเสียของตลาดประเภทต่าง ๆ ◆ การกำหนดราคาตามอุปสงค์ และอุปทานการกำหนดราคาในเชิงกลยุทธ์ที่มีในสังคมไทย ◆ การกำหนดค่าจ้าง กฎหมายที่เกี่ยวข้องและอัตราค่าจ้างแรงงานในสังคมไทย ◆ บทบาทของรัฐในการแทรกแซงราคา และการควบคุมราคาเพื่อการแจกจ่าย และจัดสรรในทางเศรษฐกิจ
	2. ตระหนักถึงความสำคัญของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มีต่อเศรษฐกิจสังคมของประเทศ	◆ การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของตนเองและครอบครัว ◆ การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงในภาคเกษตร อุตสาหกรรมการค้าและบริการ ◆ ปัญหาการพัฒนาประเทศที่ผ่านมา โดยการ ศึกษาวิเคราะห์แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมฉบับที่ผ่านมา ◆ การพัฒนาประเทศที่น่าปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ ในการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมฉบับปัจจุบัน
	3. ตระหนักถึงความสำคัญของระบบสหกรณ์ในการพัฒนาเศรษฐกิจในระดับชุมชนและประเทศ	◆ วิวัฒนาการของสหกรณ์ในประเทศไทย ◆ ความหมายความสำคัญ และหลักการของระบบสหกรณ์ ◆ ตัวอย่างและประเภทของสหกรณ์ในประเทศไทย ◆ ความสำคัญของระบบสหกรณ์ในการพัฒนาเศรษฐกิจในชุมชนและประเทศ
	4. วิเคราะห์ปัญหาทางเศรษฐกิจในชุมชนและเสนอแนวทางแก้ไข	◆ ปัญหาทางเศรษฐกิจในชุมชน ◆ แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชน ◆ ตัวอย่างของการรวมกลุ่มที่ประสบความสำเร็จในการแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจของชุมชน

จากมาตรฐาน ส 3.1 กำหนดตัวชี้วัดเกี่ยวกับการสหกรณ์ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6 คือ ตระหนักถึงความสำคัญของระบบสหกรณ์ในการพัฒนาเศรษฐกิจในระดับชุมชนและประเทศ มีสาระแกนกลาง คือ วิวัฒนาการของสหกรณ์ในประเทศไทยความหมายความสำคัญ และหลักการของระบบสหกรณ์ตัวอย่างและประเภทของสหกรณ์ในประเทศไทยความสำคัญของระบบสหกรณ์ในการพัฒนาเศรษฐกิจในชุมชนและประเทศ โดยสามารถสร้างเป็นหน่วยการเรียนรู้ ดังนี้

3. การจัดกิจกรรมเรียนรู้การสหกรณ์ในสถานศึกษา

1. **ขั้นทำความเข้าใจ** ให้กระบวนการการสนทนา แลกเปลี่ยนกันระหว่างครู ผู้ปกครอง นักเรียน ในการเรียนรู้โดยการปฏิบัติจริงด้านการสหกรณ์ เพื่อให้ทุกคนที่มีส่วนร่วมได้รับรู้ เป็นกลุ่มสังคม ที่เรียนรู้ร่วมกัน ในโรงเรียน รับรู้การสร้างระบบกลุ่ม การมีความเชื่อถือกัน ไว้วางใจกัน การจัดตั้งกลุ่ม ตัวแทนกลุ่ม การประชุม การกำหนดแผนกิจกรรมร่วมกันในการออม การลงทุน การซื้อ การขาย การผลิต และสวัสดิการ

2. **ขั้นเรียนรู้การร่วมคิด ร่วมทำ แผนกิจกรรม** การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มเพื่อกำหนดแผนกิจกรรมที่กำหนด โดยนำเป้าหมายการเรียนรู้การอยู่ร่วมกันเป็นตัวตั้ง ประชุมกลุ่มร่วมคิดร่วมตัดสินใจกำหนดกลุ่ม ตัวแทนกลุ่ม การประชุม แผนกิจกรรมการออม การลงทุน การซื้อ การขาย การผลิต และสวัสดิการ

3. **ขั้นจัดตั้งกลุ่มตามโครงสร้าง** การลงมือปฏิบัติประชุม จัดตั้งกลุ่ม เลือกตั้งตัวแทนกลุ่ม มอบหมายหน้าที่ตามกิจกรรม

4. **ขั้นลงมือปฏิบัติกิจกรรมตามที่กำหนด** การเรียนรู้และลงมือปฏิบัติกิจกรรมที่กำหนดไว้ เช่น กิจกรรมการออม การลงทุน การผลิต การซื้อ การขาย สวัสดิการ

5. **ขั้นพัฒนา แก้ปัญหา ผลการดำเนินกิจกรรม** ทำงานระบบกลุ่มด้วยความร่วมมือกันแบ่งหน้าที่กันรับผิดชอบร่วมกัน

6. **ขั้นประเมิน ตรวจสอบ ควบคุม** การติดตามผลกิจกรรมที่เป็นข้อมูล ตัวเลข จากการจัดกิจกรรม

7. **ขั้นสรุปแสดงผล** รายงานผลงานกิจกรรมการสหกรณ์นักเรียน

4. กิจกรรมเรียนรู้การสหกรณ์สอดคล้องกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

1) กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (กิจกรรมบังคับตามหลักสูตร)

- ✓ ๑. กิจกรรมแนะแนว
- ✓ ๒. กิจกรรมนักเรียน
- ✓ ๓. กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

๒) การสร้างเสริมสมรรถนะและการเรียนรู้

- ✓ ๔. พัฒนาความสามารถด้านการสื่อสาร
- ✓ ๕. พัฒนาความสามารถด้านการคิดและการพัฒนากรอบความคิดแบบเปิดกว้าง (Growth Mindset)
- ✓ ๖. พัฒนาความสามารถด้านการแก้ปัญหา
- ✓ ๗. พัฒนาความสามารถด้านการใช้เทคโนโลยี
- ✓ ๘. พัฒนาทักษะการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้

๓) การสร้างเสริมคุณลักษณะและค่านิยม

- ✓ ๙. ปลุกฝังค่านิยมและจิตสำนึกการทำประโยชน์ต่อสังคมมีจิตสาธารณะและการให้บริการด้านต่าง ๆ ทั้งที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและต่อส่วนรวม
- ✓ ๑๐. ปลุกฝังความรักชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์
- ✓ ๑๑. ปลุกฝังคุณธรรม จริยธรรม (มีวินัย ซื่อสัตย์ สุจริต เสียสละ อดทน มุ่งมั่นในการทำงาน)

กตัญญู)

- ✓ ๑๒. ปลุกฝังความรักความภาคภูมิใจในความเป็นไทยและห้วงแห่งสมบัติของชาติ

๔) การสร้างเสริมทักษะการทำงาน การดำรงชีพ และทักษะชีวิต

- ✓ ๑๓. ตอบสนองความสนใจ ความถนัด และความต้องการของผู้เรียนตามความแตกต่างระหว่าง

บุคคล

- ✓ ๑๔. ฝึกการทำงาน ทักษะทางอาชีพ ทรัพยากรทางปัญญา อยู่อย่างพอเพียงและมีวินัยทาง

การเงิน

- ✓ ๑๕. พัฒนาความสามารถด้านการใช้ทักษะชีวิต

- ✓ ๑๖. สร้างเสริมสมรรถนะทางกาย

บทที่ 4

ตัวอย่างโครงสร้างหน่วย/แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

โครงสร้างหน่วย/แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสหกรณ์นักเรียน

ระดับชั้น.....(เฉพาะกลุ่มหรือครอบคลุมทั้งหมด) รวมเวลา.....20.....ชั่วโมง

ลำดับที่	กรอบเนื้อหา/จุดเน้น	ชื่อหน่วย/แผนกิจกรรม กิจกรรมการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)	คะแนน (100 คะแนน)	หมายเหตุ
1	หลักการและประโยชน์ของสหกรณ์	1. การสหกรณ์ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงคืออะไร	3	20	
2	ประเภทของสหกรณ์โดยสังเขป	1.1 การรวมกลุ่มและการแก้ปัญหา	1 1		
3	สหกรณ์นักเรียนเรียน (เน้นฝึกปฏิบัติจริง)	1.2 สหกรณ์และปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	1		
4	การประยุกต์หลักการของสหกรณ์ใช้ในชีวิตประจำวัน	1.3 ความเป็นมาของการสหกรณ์และปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4	20	
		2. รู้จักพอเพียงด้วยสหกรณ์	2		
		2.1 หลักการสหกรณ์	1		
		2.2 วิธีการสหกรณ์	1		
		2.3 โครงสร้างสหกรณ์	13	60	
		3. สหกรณ์นักเรียนพอเพียง	1		
		3.1 การจัดตั้งสหกรณ์	1		
		3.2 การประชุม	1		
		3.3 บัญชีสหกรณ์	9		
		3.4 กิจกรรมสหกรณ์นักเรียน	1		
		3.5 ประโยชน์สหกรณ์			

ตัวอย่าง

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสหกรณ์เพื่อพัฒนาสมรรถนะที่ดีของครูและผู้เรียน

แผนการจัดการการเรียนรู้/แผนกิจกรรมที่ 1 เรื่อง การรวมกลุ่มและการแก้ปัญหา เวลา 1 ชั่วโมง
ระดับชั้น (ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา)

1. ความคิดรวบยอด/จุดเน้น

1.1 ประยุกต์ใช้แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการทำกิจกรรมต่างๆ ทั้งที่บ้าน โรงเรียน และชุมชน

1.2 การแก้ปัญหาด้วยการรวมกลุ่ม

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 บอกประโยชน์และความสำคัญของการรวมกลุ่ม

2.2 แก้ปัญหาด้วยการรวมกลุ่มได้

3. กรอบสาระกิจกรรม

3.1 เนื้อหาสาระ

การรวมกลุ่ม หมายถึง การที่คนมารวมกันโดยมีความตั้งใจทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งสิ่งนั้นแต่ละคนไม่สามารถทำให้สำเร็จได้ลำพังตนเอง

ประโยชน์การรวมกลุ่ม คือ ผลที่ได้รับจากการกระทำร่วมกันของคนในกลุ่มซึ่งก่อให้เกิดผลดีสำหรับทุกคน เช่น การเดินทางมาโรงเรียนด้วยกันโดยรถจักรยานผลดีคือไม่ต้องเหนื่อยสองคน การปลูกต้นไม้ในโรงเรียนเมื่อนักเรียนร่วมกันปลูกส่งผลดีทำให้เสร็จเร็ว

ประเภทของการรวมกลุ่มในชุมชน คือ การรวมคนตามอาชีพเช่น กลุ่มทำนา กลุ่มทำสวน กลุ่มชาวไร่ อ้อย กลุ่มสวนยาง กลุ่มทำร่ม กลุ่มเพาะพันธุ์กล้วยไม้ กลุ่มจักสาน กลุ่มทอผ้า ฯ การรวมกลุ่มตามวัย/เพศ เช่น กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มเด็ก กลุ่มสตรี กลุ่มเยาวชน ฯ การรวมกลุ่มเพื่อการพัฒนา เช่น กลุ่มประชาธิปไตย กลุ่มสุขภาพ กลุ่มสวัสดิการ กลุ่มประกันภัย กลุ่มอนุรักษ์ กลุ่มปกป้องป่า ฯ

การรวมกลุ่มเป็นการรวมคนมาคิดกำหนดวิธีการทำงานร่วมกัน มาร่วมแรงกายลงมือทำงานด้วยกัน เพื่อการแก้ปัญหา หรือพัฒนาตามวัตถุประสงค์แห่งการมารวมกัน

3.2 ทักษะ/สมรรถนะ

ทักษะ	สมรรถนะ
ความสามารถในการสื่อสารความเห็นของตนสู่กลุ่ม	การสื่อสาร
ความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบถึงกลุ่มที่มีในชุมชน	การคิดขั้นสูง
ความสามารถในการแก้ปัญหาที่มีด้วยการรวมกลุ่ม	การจัดการตนเอง
ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตจัดการปัญหาด้วยการรวมกลุ่ม	การเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง

3.3 คุณลักษณะที่พึงประสงค์

- ซื่อสัตย์ ในการคิด การพูด
- มีวินัยการทำงานร่วมกัน
- มุ่งมั่นในการทำงานกลุ่ม

4. กระบวนการจัดกิจกรรม

ขั้นนำ

- ครูสนทนากับผู้เรียนเกี่ยวกับ การรวมกลุ่มคนที่มีความต้องการอย่างเดียวกันมารวมกัน
- ให้นักเรียนเล่นเกมฉีกกระดาษ

ขั้นเรียนรู้และปฏิบัติ

- ครูเล่านิทานมัดแขนงไม้และให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับนิทาน
- ครูอธิบายเกี่ยวกับความหมายของการรวมกลุ่มให้นักเรียนฟัง
- แบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่มแต่ละกลุ่มเลือกประธานกลุ่ม เลขานุการและตั้งชื่อกลุ่ม
- แต่ละกลุ่มระดมความคิด 2 ประเด็น คือ งานลักษณะใดที่ต้องทำงานร่วมกัน และประโยชน์ของ

การทำงานร่วมกัน คืออะไร

- สุ่มนักเรียนออกมานำเสนอหน้าชั้นพร้อมยกตัวอย่าง

ขั้นสรุป

- ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเกี่ยวกับแนวความคิดของการทำงานเป็นกลุ่มและเดี่ยว
- นักเรียนเขียนผังมโนทัศน์เกี่ยวกับการทำงานกลุ่ม

5. ชิ้นงาน/ภาระงาน

การพูดแสดงความคิดเห็น, การแบ่งกลุ่ม, การนำเสนองานกลุ่ม, ผังมโนทัศน์การทำงานกลุ่ม

6. การวัดและประเมินผล

เป้าหมายการเรียนรู้	วิธีการวัดและประเมินผล	เครื่องมือวัดและประเมินผล	ระดับการพัฒนา
ความรู้ - ความสำคัญของการแก้ปัญหาด้วยการรวมกลุ่ม ทักษะ/สมรรถนะ - ความสามารถในการคิด - กระบวนการการทำงานกลุ่ม - ความสามารถในการแก้ปัญหา คุณลักษณะที่พึงประสงค์ - มีระเบียบวินัย - มุ่งมั่นในการทำงาน	1. สังเกตการ ถาม – ตอบ 2. สังเกตการทำงานกลุ่ม 3. สังเกตนำเสนอรายงาน 4. ตรวจใบงานผังมโนทัศน์	1. แบบประเมินการถามตอบ 2. แบบ สังเกตการทำงานกลุ่ม 3. แบบประเมินผลงาน	ถือเกณฑ์การผ่านระดับดีขึ้นไป

7. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

- เกมฉีกกระดาษ (ที่ใช่แล้ว)
- นิทานมัดแขนงไม้

แผนการจัดการการเรียนรู้/แผนกิจกรรมที่ 2 เรื่อง สหกรณ์และปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
เวลา 1 ชั่วโมง ระดับชั้น (ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา)

1. ความคิดรวบยอด/จุดเน้น

ประยุกต์ใช้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในครอบครัว โรงเรียน และชุมชน

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 ความหมายและองค์ประกอบสหกรณ์

2.2 ความหมายและองค์ประกอบปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

3. กรอบสาระกิจกรรม

3.1 เนื้อหาสาระ

สหกรณ์ หมายถึง การทำงานร่วมกัน โดยแต่ละคนที่มารวมกันต้องมีอุดมการณ์สหกรณ์

อุดมการณ์สหกรณ์ คือ ความเชื่อว่าการทำเช่นนั้นทุกคนต้องช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จึงจะทำให้การทำงานหรือการดำเนินชีวิตประสบผลสำเร็จได้ การช่วยตนเองประกอบด้วย - ขยัน- ประหยัด - พัฒนาชีวิต - ไม่เสียดื้อขายมูบ การช่วยเหลือซึ่งกันและกันประกอบด้วย - ซื่อสัตย์ต่อกัน - เสียสละเพื่อส่วนรวม - สามัคคี / ร่วมมือกันพัฒนา - มีระเบียบวินัย

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง แนวพระราชดำริแห่งพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชต่อการดำเนินชีวิตของประชาชนทุกระดับที่ยึดหลัก 3 ด้าน คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุมีผล และการมีภูมิคุ้มกันตัวเองต่อผลกระทบใด ๆ โดยมีเงื่อนไขกำกับ 2 ด้าน คือ ความรู้ และคุณธรรม

พอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น การยืนด้วยลำแข้งของตนเอง และวางชีวิตสมดุล ใช้จ่ายไม่เดือดร้อน เป็นความพอดี เช่นการผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ

มีเหตุมีผล หมายถึง การพิจารณาปัจจัยที่เกี่ยวข้องในปัจจุบันหรืออนาคตแล้วตัดสินใจ การตัดสินใจจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบในมิติต่าง ๆ อย่างเกี่ยวเนื่องกัน

ภูมิคุ้มกัน หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบ และการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกลเป็นความพร้อมรับผลกระทบเพื่อให้สามารถอยู่ได้เมื่อมีความเปลี่ยนแปลง

ทั้งนี้ องค์ประกอบ 3 ประการของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ต้องมีเงื่อนไขกำกับ 2 ด้าน คือ **ด้านความรู้** ที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจถูกต้อง มีการวางแผน มีสติ **ด้านคุณธรรม** ที่ต้องมีความซื่อสัตย์ สุจริต อุดมทุน เพียรพยายาม จาก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข มุ่งสู่ความสมดุลทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม เป็นสังคมยั่งยืน

3.2 ทักษะ/สมรรถนะ

ทักษะ	สมรรถนะ
ความสามารถในการสื่อสารความเห็นต่อกลุ่ม	การสื่อสาร
ความสามารถในการคิดตัดสินใจว่าลักษณะใดเป็นการสหกรณ์ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	การคิดขั้นสูง
ความสามารถในการใช้ความรู้เป็นแนวทางแก้ปัญหา	การจัดการตนเอง

3.3 คุณลักษณะที่พึงประสงค์

- มีวินัยต่อการทำงานกลุ่ม
- มุ่งมั่นในการทำงาน
- มีจิตสาธารณะช่วยเหลืองาน

4. กระบวนการจัดกิจกรรม

ขั้นนำ

1. ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับ “การอยู่ร่วมกันในสังคมจะมีปัญหาอะไรเกิดขึ้นบ้าง ”
2. ครูเล่านิทานเทวดากับคนขับเกวียน

ขั้นเรียนรู้และปฏิบัติ

1. ครูอธิบายความหมายสหกรณ์และปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
2. ครูอธิบายอุดมการณ์สหกรณ์ ลักษณะการช่วยตนเองและการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ความหมายปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ลักษณะความพอประมาณ มีเหตุมีผล มีภูมิคุ้มกัน เงื่อนไขมีความรู้ มีคุณธรรม โดยเล่านิทานเทวดากับคนขับเกวียน
3. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 5 - 8 คน กลุ่มร่วมกันสรุปความหมายของสหกรณ์ ลักษณะการช่วยตนเองและการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ความหมายปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ลักษณะความพอประมาณ มีเหตุมีผล มีภูมิคุ้มกัน เงื่อนไขมีความรู้ มีคุณธรรม นำเสนอหน้าชั้นเรียน

ขั้นสรุป

ครูและเพื่อนๆ ร่วมกันให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงผลงานของแต่ละกลุ่ม

5. ชิ้นงาน/ภาระงาน

การแบ่งกลุ่ม อภิปรายเรื่องสหกรณ์ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การนำเสนอผลงานกลุ่ม

6. การวัดและประเมินผล

เป้าหมายการเรียนรู้	วิธีการวัดและประเมินผล	เครื่องมือวัดและประเมินผล	ระดับการพัฒนา
ความรู้ - เข้าใจความหมายของสหกรณ์ ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทักษะ/สมรรถนะ - ความสามารถในการคิด - กระบวนการการทำงานกลุ่ม - ความสามารถในการแก้ปัญหา คุณลักษณะอันพึงประสงค์ - มีวินัยทำงานร่วมกัน - มุ่งมั่นในการทำงานกลุ่ม - มีจิตสาธารณะในการทำงานกลุ่ม	1. ตรวจใบงาน 2. สังเกตพฤติกรรมการทำงาน 3. ประเมินนำเสนอรายงาน	1. แบบประเมินใบงาน 2. แบบประเมินพฤติกรรมการทำงาน 3. แบบประเมินการนำเสนองาน	ถือเกณฑ์การผ่านระดับดีขึ้น

7. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

- ใบความรู้เรื่องสหกรณ์กับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง , นิทานเทวดากับคนขี้เกียจ , เพลงสหกรณ์ร่วมใจ

แผนการจัดการการเรียนรู้/แผนกิจกรรมที่ 3 เรื่อง ความเป็นมาการสหกรณ์และปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
เวลา 1 ชั่วโมง ระดับชั้น (ระดับประถมศึกษาและ
มัธยมศึกษา)

1. ความคิดรวบยอด/จุดเน้น

ประยุกต์ใช้ผลงาน แนวทางของกลุ่มชุมชนพอเพียงในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในครอบครัว โรงเรียน และชุมชน

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

แสดงตัวอย่างทำกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสหกรณ์ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในครอบครัว โรงเรียนและชุมชน

3. กรอบสาระกิจกรรม

3.1 เนื้อหาสาระ

สหกรณ์มีเป้าหมายทางเศรษฐกิจและสังคม คือการมีเศรษฐกิจดีและสังคมดี หรือความเป็นอยู่ดี มีสันติสุข ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีเป้าหมายมุ่งให้ประชาชนดำรงชีวิตอยู่ได้ทุกสถานการณ์ ทุกสภาพแวดล้อม สหกรณ์และปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจึงมีเป้าหมายเพื่อการดำรงชีวิตอยู่ได้ที่ยั่งยืน ยั่งยืนวิธีการบรรลุเป้าหมายของสหกรณ์และปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีแนวคิดที่สอดคล้องกัน เน้นที่คนและสภาพแวดล้อม โดยมีองค์ประกอบที่สำเร็จ คือ

องค์ประกอบสหกรณ์

1. บุคคลรายคนที่ช่วยเหลือตนเองได้
2. รวมบุคคลตามข้อ 1 เป็นคณะบุคคล
3. คณะบุคคลตามข้อ 2 ร่วมมือช่วยเหลือกัน
4. การร่วมมือช่วยเหลือกันมุ่งประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคมเดียวกัน
5. จัดตั้งเป็นองค์กรระดับชุมชน ระดับประเทศ
6. ดำเนินงานอย่างต่อเนื่องเพื่อบรรลุผลความเป็นอยู่ที่ดี มีสันติสุข
7. เป็นการพัฒนามั่นคง ยั่งยืน

องค์ประกอบปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

1. ระดับปัจเจกชนรายคน ยืนบนขาของตนเองได้ตามศักยภาพ
2. ระดับชุมชน กลุ่มคน ต้องเข้มแข็งตามลักษณะประชากร ทรัพยากร วัฒนธรรม
3. ระดับประเทศ ด้านเศรษฐกิจมีเสถียรภาพ นโยบายมีโครงสร้างที่สร้างความเป็นอยู่ที่ดีแก่ประชาชน

มีความสมดุลด้านการออมและการลงทุน

4. เป็นการพัฒนามั่นคง ยั่งยืน

สหกรณ์กับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีรูปแบบเป็นไปในทิศทางเดียวกัน คือ ความเป็นรายบุคคล ความเป็นชุมชน เป็นองค์กร และความเป็นชาติประเทศ สหกรณ์ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจึงหมายถึงการผสมผสานทั้งสองเข้าด้วยกันโดยยึดตัวคนเป็นหลักที่มีรายบุคคลและกลุ่มบุคคลแล้วใช้วิธีการความพอเพียงในการดำรงชีวิตของคนเพื่อเป้าหมายความเป็นอยู่ที่ดี มีความยั่งยืน

3.2 ทักษะ/สมรรถนะ

ทักษะ	สมรรถนะ
ความสามารถในการคิดเชิงองค์ประกอบ	การคิดขั้นสูง
ความสามารถในการกำหนดแนวทางการแก้ปัญหาด้วยการใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	การจัดการตนเอง
ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตอย่างมีคุณธรรม	การเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง

3.3 คุณลักษณะอันพึงประสงค์

- มีวินัยต่อการทำงานกลุ่ม
- อยู่อย่างพอเพียงในการทำงานกลุ่ม
- มุ่งมั่นในการทำงานกลุ่ม
- มีจิตสาธารณะต่อการทำงานร่วมกัน

4. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำ

1. ครูแจ้งตัวชี้วัดการเรียนรู้ประจำชั่วโมง
2. ครูกล่าวถึงการรวมกลุ่มแก้ปัญหาที่เคยเรียนมาแล้วและให้นักเรียนยกตัวอย่างการรวมกลุ่มแก้ปัญหาของนักเรียน
3. ครูนำภาพอาชีพต่าง ๆ ในชุมชนมาให้นักเรียนบอกว่าเป็นอาชีพอะไร สำคัญอย่างไร และซักถามอาชีพของผู้ปกครองนักเรียน

ขั้นเรียนรู้และปฏิบัติ

1. แนะนำผู้แทนสหกรณ์ในชุมชน ให้ผู้แทนเล่าความเป็นอยู่ประชาชนในชุมชน กลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน ยกตัวอย่างกิจกรรมในชุมชน
2. ครูอธิบายข้อมูลชุมชนโรงเรียนจากผลการสำรวจข้อมูลชุมชน
3. นักเรียนสัมภาษณ์ผู้แทนสหกรณ์ชุมชนตามแบบสัมภาษณ์
4. นักเรียนบันทึกใบกิจกรรม

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปลักษณะคนในชุมชนรายคน ลักษณะกลุ่มคนกิจกรรมชุมชน เปรียบเทียบกับองค์ประกอบสหกรณ์ องค์ประกอบปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

5. ชิ้นงาน/ภาระงาน

แบบสำรวจข้อมูลชุมชน สัมภาษณ์ผู้แทนสหกรณ์ในชุมชน การอภิปรายกลุ่ม บันทึกใบงาน

6. การวัดและประเมินผล

เป้าหมายการเรียนรู้	วิธีการวัดและประเมินผล	เครื่องมือวัดและประเมิน	ระดับการพัฒนา
ความรู้ - ความเป็นมาของสหกรณ์และปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทักษะ/ สมรรถนะ - ความสามารถในการคิด - กระบวนการการทำงานกลุ่ม - ความสามารถในการแก้ปัญหา คุณลักษณะอันพึงประสงค์ - มีวินัยทำงานร่วมกัน - ใช้ความพอเพียงแก้ปัญหา - มุ่งมั่นในการทำงานกลุ่ม - มีจิตสาธารณะในการทำงานกลุ่ม	1. สังเกตการถามตอบ 2. ตรวจใบบันทึกกิจกรรม 3. สังเกตการทำงานกลุ่ม 4. สังเกตนำเสนอรายงาน	1. แบบประเมินการถาม-ตอบ 2. แบบประเมินใบบันทึกกิจกรรม 3. แบบสังเกตการทำงานกลุ่ม	ถือเกณฑ์การผ่านระดับดีขึ้น ไป

7. สื่อและแหล่งการเรียนรู้

- ใบความรู้เรื่อง องค์ประกอบสหกรณ์และปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- ผู้แทนสหกรณ์ในชุมชน
- แบบสัมภาษณ์
- ใบกิจกรรมเรื่อง องค์ประกอบสหกรณ์และปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

แผนการจัดการการเรียนรู้/แผนกิจกรรมที่ 4 เรื่อง หลักการสหกรณ์ เวลา 2 ชั่วโมง

ระดับชั้น (ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา)

1. ความคิดรวบยอด/จุดเน้น

อธิบายหลักการสำคัญ ของสหกรณ์

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายหลักการสำคัญ ของหลักการสหกรณ์
2. แสดงตัวอย่างหลักการสหกรณ์ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3. กรอบสาระกิจกรรม

3.1 เนื้อหาสาระ

หลักการสหกรณ์เป็นสิ่งที่กำหนดแนวทางปฏิบัติสำหรับสหกรณ์ทั่วโลกถือเป็นหลักสากลปัจจุบันมี 7 ข้อ ได้แก่

1. **การเป็นสมาชิกโดยสมัครใจและเปิดกว้าง** สหกรณ์มีสมาชิกเข้าหรือออกด้วยความสมัครใจ ไม่ว่าจะเชื้อชาติ ศาสนาใด เพศหญิงหรือเพศชายไม่มีการจำกัด

2. **การควบคุมโดยสมาชิกตามแนวทางประชาธิปไตย** เมื่อทุกคนเข้ามาด้วยความสมัครใจแล้ว การกำหนดนโยบายในการอยู่ร่วมกันกำหนดโดยตัวแทนจากการเลือกตั้ง ทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกันในกิจการของสหกรณ์ สมาชิกมีความเสมอภาคสามารถออกเสียงได้ 1 เสียงใน 1 เรื่อง โดยไม่เกี่ยวว่าจะมีหุ้นจำนวนเท่าใด และสามารถเข้าไปตรวจสอบการดำเนินการของฝ่ายจัดการ คณะกรรมการดำเนินการได้

3. **การมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจโดยสมาชิก** สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการลงทุนในสหกรณ์โดยการถือหุ้น การฝากเงิน การร่วมธุรกิจของสหกรณ์ไม่ว่าจะเป็นธุรกิจซื้อ ธุรกิจขาย ธุรกิจบริการ สวัสดิการต่าง ๆ เมื่อเกิดรายได้สหกรณ์จัดสรรเงินสำรองเป็นเงินกองกลางสำหรับพัฒนาสหกรณ์ จัดสรรตอบแทนสมาชิกตามสัดส่วนปริมาณธุรกิจ

4. **การปกครองตนเองและความเป็นอิสระ** เป็นหลักการที่สืบเนื่องจากหลักการข้อที่ 2 การควบคุมโดยสมาชิกตามหลักประชาธิปไตย โดยปราศจากการควบคุมจากอำนาจฝ่ายใดทั้งสิ้น จึงทำให้สหกรณ์เป็นองค์กรที่พึ่งพาและปกครองตนเอง สหกรณ์จึงเป็นองค์กรของสมาชิก โดยสมาชิก และเพื่อสมาชิก

5. **การศึกษา การฝึกอบรมและข่าวสาร** สหกรณ์มีการศึกษาและฝึกอบรมแก่สมาชิก คณะกรรมการดำเนินการ ผู้จัดการและเจ้าหน้าที่เพื่อให้บุคคลเหล่านี้สามารถพัฒนาสหกรณ์ของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ควรให้ข้อมูลข่าวสารแก่สาธารณชนทั่วไปทราบเพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์งานสหกรณ์ด้วย

6. **การร่วมมือกันระหว่างสหกรณ์** สหกรณ์จะสามารถให้บริการแก่สมาชิกได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด และเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่ขบวนการสหกรณ์ได้ โดยการร่วมมือกับสหกรณ์ทุกประเภท ทุกระดับ เพื่อเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายกัน

7. **ความเอื้ออาทรต่อชุมชน** สหกรณ์จะพัฒนาอย่างมั่นคงยั่งยืนได้ ต้องควบคู่ไปกับชุมชนที่มีการพัฒนาอย่างมั่นคงยั่งยืนเช่นกัน สหกรณ์จึงต้องสร้างกิจกรรมเพื่อส่งเสริมชุมชน

หลักการสหกรณ์กับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีความสอดคล้องกัน ดังนี้

- หลักการสหกรณ์ข้อที่ 1 การเป็นสมาชิกโดยสมัครใจและเปิดกว้างปฏิบัติตามหลักการนี้ได้ด้วยความพอประมาณในจำนวนสมาชิก ความมีเหตุมีผลในการตัดสินใจสมัครตัดสินใจรับสมัคร เป็นภูมิคุ้มกันในความมั่นคงของชีวิต เงื่อนไขคือบุคคลต้องมีความรู้เรื่องการสหกรณ์ ต้องมีคุณธรรมช่วยตนเอง และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
- หลักการสหกรณ์ข้อที่ 2 การควบคุมโดยสมาชิกตามแนวทางประชาธิปไตย ปฏิบัติตามหลักการนี้ได้ด้วยความพอประมาณในจำนวนตัวแทน ความมีเหตุมีผลในการตัดสินใจสมัครตัดสินใจเลือกผู้สมัคร เป็นภูมิคุ้มกันในความมั่นคงในการอยู่ร่วมกันในสหกรณ์ เงื่อนไขคือบุคคลต้องมีความรู้เรื่องประชาธิปไตย ต้องมีคุณธรรมความซื่อสัตย์ เสียสละ รับผิดชอบ
- หลักการสหกรณ์ข้อที่ 3 การมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจโดยสมาชิกปฏิบัติตามหลักการนี้ได้ด้วยความพอประมาณในประเภทธุรกิจในการร่วมธุรกิจ ความมีเหตุมีผลในการตัดสินใจร่วมกิจการ เป็นภูมิคุ้มกันในความมั่นคงในการดำเนินชีวิตรายคนและมั่นคงในสหกรณ์ เงื่อนไขคือบุคคลต้องมีความรู้เรื่องธุรกิจสหกรณ์ ต้องมีคุณธรรมความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ
- หลักการสหกรณ์ข้อที่ 4 การปกครองตนเองและความเป็นอิสระปฏิบัติตามหลักการนี้ได้ด้วยความพอประมาณพอดี ไม่มากไม่น้อยในการดำเนินงานของสหกรณ์ ความมีเหตุมีผลในการตัดสินใจใด ๆ ไม่ให้ถูกครอบงำ เป็นภูมิคุ้มกันในความยั่งยืนของสหกรณ์ เงื่อนไขคือบุคคลต้องมีความรู้ระเบียบ ข้อบังคับการเงิน การดำเนินกิจการ ต้องมีคุณธรรมช่วยตนเอง และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
- หลักการสหกรณ์ข้อที่ 5 การศึกษา การฝึกอบรมและข่าวสารปฏิบัติตามหลักการนี้ได้ด้วยความพอประมาณในการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้ ความมีเหตุมีผลในการตัดสินใจใด ๆ กับสหกรณ์ เป็นภูมิคุ้มกันในการดำเนินชีวิตให้มั่นคงและให้สหกรณ์มีความยั่งยืน เงื่อนไขคือบุคคลต้องแสวงหาความรู้และมีความรู้ในระบบสหกรณ์ ต้องมีคุณธรรมช่วยตนเอง และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
- หลักการสหกรณ์ข้อที่ 6 การร่วมมือกันระหว่างสหกรณ์ปฏิบัติตามหลักการนี้ได้ด้วยความพอประมาณในความต้องการของสมาชิก ความมีเหตุมีผลในการตัดสินใจร่วมมือกันระหว่างสหกรณ์ เป็นภูมิคุ้มกันในความมั่นคงของสหกรณ์ เงื่อนไขคือบุคคลต้องมีความรู้ในความร่วมมือ ต้องมีคุณธรรมการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
- หลักการสหกรณ์ข้อที่ 7 ความเอื้ออาทรต่อชุมชนปฏิบัติตามหลักการนี้ได้ด้วยความพอประมาณในการให้ความเอื้ออาทร ความมีเหตุมีผลในการตัดสินใจในการเอื้ออาทร เป็นภูมิคุ้มกันในความมั่นคงของชีวิตสมาชิกและชุมชน เงื่อนไขคือบุคคลต้องมีความรู้เรื่องชุมชนเรื่องการช่วยเหลือเกื้อกูล ต้องมีคุณธรรมความเสียสละ

3.2 ทักษะ/สมรรถนะ

ทักษะ	สมรรถนะ
ความสามารถในการสื่อสารความคิดเห็นของตนสู่กลุ่ม (เน้นทักษะการตีความและสรุปความ)	การสื่อสาร
ความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบต่อความหมายหลักการสหกรณ์	การคิดขั้นสูง
ความสามารถในการแก้ปัญหาที่มีด้วยการรวมกลุ่ม	การจัดการตนเอง การรวมพลังทำงานเป็นทีม

3.3. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

- มีวินัยทำงานร่วมกัน
- มุ่งมั่นในการทำงานกลุ่ม
- มีจิตสำนึกในการทำงานกลุ่ม

4. กระบวนการกิจกรรม

ขั้นนำ

ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาในประเด็นการอยู่ร่วมกันต้องยึดถือหลักการแต่ละข้อของกลุ่มเป็นแนวปฏิบัติ

ขั้นเรียนรู้และปฏิบัติ

1. แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม ๆ ละ 4-5 คน แต่ละกลุ่มแบ่งหน้าที่กันรับผิดชอบ
2. อธิบายวัตถุประสงค์ของสาระการเรียนรู้และการทำงานกลุ่ม
3. ให้แต่ละกลุ่มศึกษาใบความรู้เรื่องหลักการสหกรณ์ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
4. กลุ่มนำเสนอหลักการสหกรณ์โดยการวาดภาพในกระดานหรือด้วยวิธีการอื่น เช่น บทบาทสมมุติ

การแสดงด้วยท่าทาง

ขั้นสรุป

1. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายและสรุปเกี่ยวกับหลักการสหกรณ์
2. นักเรียนบันทึกสรุปหลักการสหกรณ์ ข้อในสมุดงาน

5. ชิ้นงาน/ภาระงาน

การพูดแสดงความคิดเห็น การแบ่งกลุ่ม การทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกัน การนำเสนอผลงานกลุ่ม

6. การวัดและประเมินผล

เป้าหมายการเรียนรู้	วิธีการวัดและประเมินผล	เครื่องมือวัดและประเมิน	ระดับการพัฒนา
ความรู้ เข้าใจหลักการสหกรณ์ตามปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง ทักษะ/สมรรถนะ - คิดและมีส่วนร่วมในการแสดงตามกิจกรรม - นำเสนอให้ผู้อื่นเข้าใจหลักการสหกรณ์ได้ - ตีความ/ถ่ายทอดอย่างสอดคล้องกับเนื้อหาและสรุปความ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ - มีวินัย - มีความมุ่งมั่น - มีจิตสำนึก	- สังเกตการมีส่วนร่วมปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน - ตรวจบันทึกผลการเรียนรู้ - สังเกตพฤติกรรมนักเรียน	- แบบประเมินพฤติกรรมเดี่ยว/กลุ่ม - สมุดงาน - แบบประเมินการนำเสนอผลงานหน้าชั้น - แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ - แบบประเมินทักษะ	ถือเกณฑ์การผ่านระดับดีขึ้น

7. สื่อและแหล่งเรียนรู้

- ใบความรู้/ Powerpoint เรื่องหลักการสหกรณ์
- ใบความรู้/ Powerpoint เรื่องหลักการสหกรณ์ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- กิจกรรมปั้นหุ่น
- เกมบอกต่อ
- กิจกรรมตลาดนัด
- ไปกิจกรรม “เหตุการณ์จำลองตามหลักการกลุ่ม”
- กิจกรรมการเลือกตั้ง

หลักการสหกรณ์ (Cooperative Principles)

แผนการจัดการการเรียนรู้/แผนกิจกรรมที่ 5 เรื่อง วิธีการสหกรณ์ เวลา 1 ชั่วโมง

ระดับชั้น (ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา)

1. ความคิดรวบยอด/จุดเน้น

เข้าใจธุรกิจสหกรณ์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 อธิบายวิธีการสหกรณ์

2.2 แสดงตัวอย่างหลักการสหกรณ์ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3. กรอบสาระกิจกรรม

3.1 เนื้อหาสาระ

วิธีการสหกรณ์เป็นการร่วมแรงและร่วมใจกันทำธุรกิจ ร่วมแรงกันโดยเอาแรงกายแรงความคิดและแรงทรัพย์มาทำธุรกิจร่วมกัน ร่วมใจกันโดยเอาความเสียสละ ความสามัคคี ความมีวินัย ความซื่อสัตย์ มาทำธุรกิจร่วมกันตามหลักการสหกรณ์ ธุรกิจสหกรณ์ ได้แก่

ธุรกิจการออม หมายถึง สมาชิกกลุ่มออมเงินโดยการนำเงินมาฝากกับกลุ่ม โดยกลุ่มคิดดอกเบี้ยเงินฝากให้อัตราที่กำหนด ขั้นตอนธุรกิจการออม คือ สมาชิกมีความต้องการออมเงิน กลุ่มรับฝากเงิน คิดดอกเบี้ยเงินฝากให้สมาชิก สมาชิกถอนไปใช้เมื่อจำเป็น

ธุรกิจรวมซื้อ หมายถึง การที่สมาชิกไปซื้อสินค้าของเครื่องอุปโภค บริโภค ปุ๋ย ยา หรืออื่น ๆ จากกลุ่ม เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ โดยชำระเงินสด ขั้นตอนธุรกิจซื้อ คือ กลุ่มสำรวจ ความต้องการสินค้าของสมาชิกกลุ่มจัดหาสินค้ามาจำหน่าย ดำเนินการจำหน่ายสินค้าให้สมาชิก สมาชิกใช้ประโยชน์จากสินค้า จ่ายเงินเฉลี่ยคืนให้สมาชิก

ธุรกิจรวมขาย หมายถึง การที่สมาชิกมีผลผลิตที่ผลิตได้แล้วนำไปขายให้กลุ่ม เพื่อกลุ่มจะได้นำไปแปรรูปหรือขายสู่ผู้บริโภคต่อไป ขั้นตอนธุรกิจขาย คือ กลุ่มส่งเสริมการผลิต สำรวจความต้องการรวบรวมข้อมูล รวบรวมผลผลิตจากสมาชิก กลุ่มจำหน่าย / แปรรูป สมาชิกรับเงินค่าผลผลิต

ธุรกิจบริการ หมายถึง การให้บริการต่าง ๆ ของกลุ่มแก่สมาชิก เช่น บริการหนังสือ ตัดผม ทัดนศึกษา ฯ เพื่อให้สมาชิกได้ใช้ประโยชน์และจ่ายค่าบริการแก่กลุ่ม ขั้นตอนธุรกิจบริการ คือ กลุ่มสำรวจความต้องการของสมาชิกรวบรวมข้อมูล จัดบริการสมาชิก รับค่าตอบแทนจากสมาชิก

ธุรกิจสินเชื่อ หมายถึง การที่กลุ่มให้สมาชิกกู้เงินหรือสิ่งของไปใช้ในการผลิต หรือใช้ในการดำเนินชีวิต โดยมีกำหนดว่าเมื่อถึงเวลาต้องมาชำระคืน พร้อมกับจ่ายดอกเบี้ยให้กลุ่ม ขั้นตอนธุรกิจสินเชื่อ คือ สมาชิกมีความต้องการ แสดงความจำนงขอใช้บริการ กลุ่มพิจารณาอนุมัติ สมาชิกรับสินเชื่อ ใช้ประโยชน์ และชำระคืนพร้อมดอกเบี้ย

ธุรกิจกลุ่มมีความสอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

ธุรกิจการออม เกิดขึ้นได้จากการใช้จ่ายอย่างพอประมาณ อย่างมีเหตุมีผล มีเงินเหลือเก็บออมไว้ใช้จ่ายยามจำเป็น ทำให้มีภูมิคุ้มกันในการดำรงชีวิตมีเงินใช้จ่ายยามจำเป็นการออมทำได้ง่ายได้เงื่อนไขคุณธรรมการประหยัด

ธุรกิจรวมซื้อ เกิดขึ้นจากการมีเหตุผลตัดสินใจลดค่าใช้จ่ายได้สินค้ามีคุณภาพ ทำให้ประหยัดและมีประโยชน์ การรวมซื้อทำให้ได้สินค้าตามจำเป็นที่ต้องการเป็นภูมิคุ้มกันในการดำเนินชีวิต การรวมซื้อต้องมีความรู้เรื่องสินค้า เรื่องการใช้ประโยชน์ ต้องมีคุณธรรมความสามัคคี ความซื่อสัตย์ ความมีระเบียบวินัย

ธุรกิจรวมขาย เกิดขึ้นจากการมีเหตุผลตัดสินใจขายผลผลิตร่วมกันเพื่อเป็นภูมิคุ้มกันในด้านราคาที่ยุติธรรม การรวมกันขายต้องมีความรู้เรื่องการตลาด ผลผลิต การขนส่ง ต้องมีคุณธรรมความสามัคคี ความซื่อสัตย์ ความมีระเบียบวินัย

ธุรกิจบริการ เกิดขึ้นจากความพอดีในการดำเนินชีวิตโดยมีเหตุผลตัดสินใจอำนวยความสะดวกด้วยการทำกิจการร่วมกัน ซึ่งสามารถเป็นภูมิคุ้มกันให้มีสิ่งตอบสนองความต้องการในการดำเนินชีวิต การบริการต้องมีความรู้เรื่องวิถีชีวิต เรื่องการอาชีพ เรื่องการให้บริการ ต้องมีคุณธรรมความสามัคคี ความซื่อสัตย์ ความมีระเบียบวินัย

ธุรกิจสินเชื่อ เกิดขึ้นจากความจำเป็นต้องลงทุนโดยมีเหตุผลตัดสินใจให้ชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้นจนเป็นภูมิคุ้มกันให้มีความมั่นคงในชีวิต การทำสินเชื่อต้องมีความรู้เรื่องอาชีพ เรื่องการลงทุน เรื่องผลผลิต เรื่องการตลาด ต้องมีคุณธรรมขยัน ประหยัด ความสามัคคี ความซื่อสัตย์ ความมีระเบียบวินัย

3.2 ทักษะ/สมรรถนะ

ทักษะ	สมรรถนะ
ความสามารถในการสื่อสารความเห็นของตนสู่กลุ่ม การเจรจาต่อรองในกลุ่ม	การสื่อสาร การรวมพลังทำงานเป็นทีม
ความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบต่อธุรกิจกลุ่ม	การคิดขั้นสูง
ความสามารถในการแก้ปัญหาที่มีด้วยระบบกลุ่ม	การจัดการตนเอง การรวมพลังทำงานเป็นทีม
ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตตามวิธีการกลุ่ม	การรวมพลังทำงานเป็นทีม
ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสื่อสารสร้างความเข้าใจ	การสื่อสาร

3.3 คุณลักษณะอันพึงประสงค์

- ซื่อสัตย์ ในการคิด การพูด
- มุ่งมั่นในการทำงานกลุ่ม
- มีจิตสาธารณะในการทำงานกลุ่ม

4. กระบวนการกิจกรรม

ขั้นนำ

ครูสนทนากับนักเรียนเรื่องวิธีการสหกรณ์ นำสู่การดำเนินธุรกิจแต่ละธุรกิจ

ขั้นเรียนรู้และปฏิบัติ

1. ครูและนักเรียนร่วมกันอธิบายวิธีการของการรวมกันทำธุรกิจของสหกรณ์โดยใช้การระดมสมอง การแบ่งกลุ่ม การตั้งคำถาม ในวิธีการออม การซื้อ การขาย การบริการและการสินเชื่อ
2. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับธุรกิจสหกรณ์

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเกี่ยวกับวิธีการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์

5. ชิ้นงาน/ภาระงาน

ใบความรู้วิธีการออม การซื้อ การขาย การบริการและการสินเชื่อการพูดแสดงความคิดเห็น การแบ่งกลุ่ม การนำเสนองาน

6. การวัดและประเมินผล

เป้าหมายการเรียนรู้	วิธีการวัดและประเมิน	เครื่องมือวัดและประเมิน	ประเมินผล	ระดับการพัฒนา
ความรู้ อธิบายวิธีการออม การซื้อ การขาย การบริการและการสินเชื่อ ทักษะ/กระบวนการ/สมรรถนะ - การแสดงความคิดเห็น - การปฏิบัติกิจกรรม คุณลักษณะที่พึงประสงค์ - มุ่งมั่นในการทำงานกลุ่ม - มีจิตสาธารณะในการทำงานกลุ่ม	สังเกตการมีส่วนร่วม ปฏิบัติกิจกรรม	1. แบบสังเกตการปฏิบัติกิจกรรม 2.แบบประเมินผลงาน	-แบบประเมินผลงาน -แบบบันทึกการแสดงผลงาน -แบบประเมินพฤติกรรมเดี่ยว/กลุ่ม -แบบประเมินคุณลักษณะ	ถือเกณฑ์การผ่านระดับดีขึ้นไป

7. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

ภาพ การออม การซื้อ การขาย การบริการและการสินเชื่อ

แผนการจัดการการเรียนรู้/แผนกิจกรรมที่ 6 เรื่อง โครงสร้างสหกรณ์ เวลา 1 ชั่วโมง

ระดับชั้น (ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา)

1. ความคิดรวบยอด/จุดเน้น

บทบาทหน้าที่ 4 ฝ่ายในสหกรณ์ คือ สมาชิก คณะกรรมการดำเนินการ เจ้าหน้าที่ ผู้ตรวจสอบกิจการ

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

เข้าใจบทบาทหน้าที่ 4 ฝ่ายในสหกรณ์ และนำไปประยุกต์ใช้ในสหกรณ์

3. กรอบสาระกิจกรรม

3.1 เนื้อหาสาระ

โครงสร้างการดำเนินการของสหกรณ์ มีบุคคลฝ่ายต่าง ๆ เกี่ยวข้องและรับผิดชอบงาน 4 ฝ่าย ได้แก่ สมาชิก คณะกรรมการดำเนินการ เจ้าหน้าที่ และผู้ตรวจสอบกิจการ ซึ่งแต่ละฝ่ายแบ่งภาระรับผิดชอบ และขณะเดียวกันก็มีความสัมพันธ์ต่อกันดังนี้

1. **สมาชิก**ใช้อำนาจสูงสุดในการควบคุมการดำเนินงานของกลุ่มโดยผ่านที่ประชุมใหญ่ และมอบหมายอำนาจในการทำกิจการให้แก่คณะกรรมการดำเนินงานซึ่งได้รับเลือกตั้งจากที่ประชุมใหญ่ สมาชิกมีหน้าที่ต้องเข้าประชุมตามที่กำหนด มีส่วนร่วมในธุรกิจ

2. **คณะกรรมการดำเนินการ**ได้รับการเลือกตั้งจากสมาชิกให้เป็นผู้นำกิจการสหกรณ์ตามความต้องการของสมาชิก และนโยบายที่ได้รับความเห็นชอบจากสมาชิกในที่ประชุมใหญ่ มีหน้าที่ประชุมคณะกรรมการประจำเดือน ควบคุมการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามนโยบาย

3. **เจ้าหน้าที่**ได้รับการมอบหมายจากคณะกรรมการดำเนินการให้ปฏิบัติงาน ดำเนินกิจการของกลุ่ม ให้การบริการสมาชิก โดยได้รับผลตอบแทนในการปฏิบัติหน้าที่นั้น

4. **ผู้ตรวจสอบกิจการ**ได้รับการเลือกตั้งจากที่ประชุมใหญ่ของสมาชิกให้เป็นผู้ตรวจสอบกิจการด้านการเงิน การบัญชี ตลอดจนการดำเนินกิจการประเภทต่าง ๆ ของกลุ่มเพื่อรายงานผลการตรวจสอบรวมทั้งข้อแนะนำต่อที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการและที่ประชุมใหญ่

โครงสร้างกลุ่มมีความสอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

สมาชิก มีความพอประมาณไม่มากไม่น้อย ต้องสร้างภูมิคุ้มกันให้กับตัวเองและกลุ่มโดยมุ่งให้พึ่งตนเองได้ ปฏิบัติการตรวจสอบการดำเนินงาน สอดส่องดูแลกิจการ สมาชิกสหกรณ์ต้องแสวงหาความรู้ใหม่ๆ เกี่ยวกับการประกอบอาชีพ เพื่อให้ทันกับยุคของการเปลี่ยนแปลง สมาชิกต้องมีคุณธรรมในการช่วยตนเอง และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

คณะกรรมการดำเนินการบริหารกิจการกลุ่มด้วยการยึดหลักความพอประมาณ ติดตามผลการดำเนินงาน มีเหตุมีผลตัดสินใจเพื่อส่วนรวม ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของตนเอง ไม่ว่าจะเป็นนโยบายเรื่องการรับสมาชิก ถูกต้องตามขั้นตอน และคุณสมบัติ การจัดจ้างเจ้าหน้าที่สร้างภูมิคุ้มกันให้กับกลุ่ม ดำเนินกิจการได้อย่างมั่นคง ยั่งยืน ประสพผลสำเร็จ ไม่มีการทุจริตทั้งจากสมาชิก คณะกรรมการและเจ้าหน้าที่ โดยคณะกรรมการต้องมีความรอบรู้ ข้อมูลข่าวสาร เพื่อบริหารงานได้ตรงกับความต้องการของสมาชิก ภายใต้หลักคุณธรรม ความซื่อสัตย์ เสียสละ สามัคคี มีระเบียบวินัย ต่อตนเอง ต่อกลุ่มต่อสมาชิก

เจ้าหน้าที่ มีความพอประมาณในปฏิบัติหน้าที่ให้พอดี พอใจในผลตอบแทนของตนเอง บริการสมาชิกด้วยความมีเหตุมีผลตามระเบียบ ข้อบังคับ รวมทั้งดำเนินงานตามนโยบายของคณะกรรมการเพื่อ

สนองความต้องการของสมาชิก สร้างภูมิคุ้มกันด้วยความซื่อสัตย์ การบริการสมาชิกให้เกิดความประทับใจ

ผู้ตรวจสอบกิจการ ตรวจสอบให้กลุ่มดำเนินงานตามนโยบายของที่ประชุมใหญ่ด้วยความมีเหตุมีผล ตรวจสอบด้วยความถูกต้อง จะสามารถสร้างภูมิคุ้มกันให้ปราศจากการทุจริต โดยต้องมีความรู้เรื่องบทบาทหน้าที่ การตรวจสอบการดำเนินงาน และยึดหลักความซื่อสัตย์ เสียสละเวลาในการปฏิบัติงาน

3.2 ทักษะ/สมรรถนะ

ทักษะ	สมรรถนะ
ความสามารถในการสื่อสารความเห็นของตนสู่สหกรณ์	การสื่อสาร การรวมพลังทำงานเป็นทีม
ความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบต่อโครงสร้างสหกรณ์	การคิดขั้นสูง
ความสามารถในการแก้ปัญหาที่มีด้วยการสหกรณ์	การจัดการตนเอง การรวมพลังทำงานเป็นทีม
ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตตามโครงสร้างสหกรณ์	การรวมพลังทำงานเป็นทีม
ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสื่อสารสร้างความเข้าใจ	การสื่อสาร

3.3 คุณลักษณะอันพึงประสงค์

- ซื่อสัตย์ ในการคิด การพูด
- มีวินัยทำงานร่วมกัน
- ใช้ความพอเพียงแก้ปัญหาในการทำงานกลุ่ม
- มุ่งมั่นในการทำงานกลุ่ม
- มีจิตสาธารณะในการทำงานกลุ่ม

4. กระบวนการกิจกรรม

ขั้นนำ

1. ครูเล่านิทานเรื่องเปลือกกล้วยม้ายักษ์
2. ครูและนักเรียนสนทนากันถึงวิธีการแบ่งงานกันทำในนิทาน

ขั้นเรียนรู้และปฏิบัติ

1. แบ่งกลุ่มนักเรียนเท่า ๆ กัน
2. ให้แต่ละกลุ่มศึกษาใบความรู้เรื่องโครงสร้างการบริหารงานสหกรณ์
3. แต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ ความสัมพันธ์ของบุคคลฝ่ายต่าง ๆ
4. กลุ่มนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

ขั้นสรุป

1. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้โดยการเขียนแผนผังโครงสร้างสหกรณ์

5. ชิ้นงาน/ภาระงาน

ใบงานเรื่องโครงสร้างสหกรณ์ การอภิปราย การนำเสนอผลงานกลุ่ม

6. การวัดและประเมินผล

เป้าหมายการเรียนรู้	วิธีการวัดและประเมิน	เครื่องมือวัดและประเมิน	ระดับคุณภาพ
ความรู้ - โครงสร้างสหกรณ์ - ความรับผิดชอบฝ่ายต่าง ๆ ทักษะ/กระบวนการ/สมรรถนะ - การแสดงความคิดเห็น - การอภิปราย การนำเสนอ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ - มุ่งมั่นในการทำงานกลุ่ม	- สังเกตการร่วมอภิปรายซักถาม การนำเสนอผลงาน - ตรวจผลงาน	1. ใบงานเรื่องโครงสร้างสหกรณ์ 2. แบบประเมินการร่วมอภิปรายซักถาม 3. แบบประเมินผลงาน	ถือเกณฑ์การผ่านระดับดีขึ้นไป

7. สื่อและแหล่งเรียนรู้

- ใบความรู้เรื่องโครงสร้างสหกรณ์
- ใบงานเรื่องโครงสร้างสหกรณ์
- นิทานเรื่องปลวกกลัวยม้ายักษ์ หรือนิทานเรื่องหนูหนีน้า

แผนการจัดการการเรียนรู้/แผนกิจกรรมที่ 7 เรื่อง การจัดตั้งสหกรณ์ เวลา 1 ชั่วโมง

ระดับชั้น (ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา)

1. ความคิดรวบยอด/จุดเน้น

ประยุกต์ใช้โครงสร้างสหกรณ์ เพื่อจัดตั้งสหกรณ์ในโรงเรียนตามขั้นตอน

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 อธิบายขั้นตอนการจัดตั้งสหกรณ์

2.2 การจัดตั้งสหกรณ์

3. กรอบสาระกิจกรรม

3.1 เนื้อหาสาระ

ขั้นตอนการจัดตั้งสหกรณ์ มีขั้นตอนดังนี้

1. ให้ความรู้เรื่องการสหกรณ์กับนักเรียน

2. ประชุมนักเรียนที่มีความต้องการจัดตั้งสหกรณ์นักเรียนแล้วคัดเลือกตัวแทนโดยใช้หลักพอประมาณ

3. ประชุมตัวแทนนักเรียนซึ่งมีครูเป็นที่ปรึกษาเพื่อกำหนดกิจกรรมที่ต้องการทำโดยใช้หลักมีเหตุมีผล

มีภูมิคุ้มกัน

4. ตัวแทนนักเรียนเสนอคำขอจัดตั้งสหกรณ์นักเรียนต่อผู้บริหารโรงเรียน

5. ผู้บริหารโรงเรียนรับจัดตั้งสหกรณ์นักเรียน โดยใช้หลักความรู้คู่คุณธรรม

6. ตัวแทนนักเรียนนัดนักเรียนในโรงเรียนประชุมใหญ่เพื่อเลือกคณะกรรมการสหกรณ์โดยใช้หลัก

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินการประชุมพิจารณา

7. คณะกรรมการสหกรณ์นักเรียนดำเนินงานตามกิจการ

3.2 ทักษะ/สมรรถนะ

ทักษะ	สมรรถนะ
ความสามารถในการคิดวิเคราะห์จัดตั้งสหกรณ์	การคิดขั้นสูง
ความสามารถในการแก้ปัญหาระหว่างการดำเนินการ	การสื่อสาร การรวมพลังทำงานเป็นทีม การจัดการตนเอง การรวมพลังทำงานเป็นทีม

3.3 คุณลักษณะอันพึงประสงค์

- มีวินัยต่อความรับผิดชอบ
- อยู่อย่างพอเพียงตามบทบาท
- มีจิตสาธารณะ เกื้อกูลกัน

4. กระบวนการกิจกรรม

ขั้นนำ

ครูอธิบายขั้นตอนของการจัดตั้งสหกรณ์

ขั้นเรียนรู้และปฏิบัติ

1. นักเรียนดำเนินการจัดตั้งสหกรณ์ตามขั้นตอน

2. นักเรียนร่วมกันสรุปและแสดงความคิดเห็น

3. ครูเชื่อมโยงความคิดของนักเรียน กระตุ้นให้เห็นข้อดี ข้อเสีย ของการรวมกลุ่มทำงาน

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปการจัดตั้งสหกรณ์

5. ชิ้นงาน/ภาระงาน

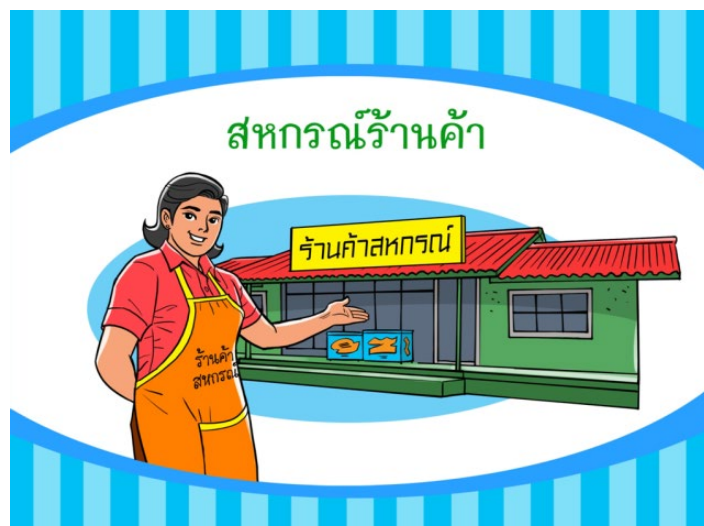
การคิดวิเคราะห์จัดตั้งสหกรณ์นักเรียน

6. การวัดและประเมินผล

เป้าหมายการเรียนรู้	วิธีการวัดและประเมิน	เครื่องมือวัดและประเมิน	ระดับคุณภาพ
ความรู้ ขั้นตอนการจัดตั้งสหกรณ์ ทักษะ/ สมรรถนะ - การคิดวิเคราะห์จัดตั้งสหกรณ์นักเรียน - การแก้ปัญหาระหว่างการดำเนินการ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ - มีวินัยต่อความรับผิดชอบ - มีจิตสาธารณะ เกื้อกูลกัน - อยู่อย่างพอเพียงตามบทบาท	1. สังเกตจากการแสดงออกและเข้าใจบทบาทการแสดง 2. สังเกตพฤติกรรมนักเรียนเดี่ยว/กลุ่ม	1.ใบงานการแสดงขั้นตอนการจัดตั้งสหกรณ์ 2. แบบ สังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ 3.แบบ ประเมินพฤติกรรมนักเรียน	เกณฑ์การผ่านระดับดีขึ้น ไป

7. สื่อและแหล่งเรียนรู้

ใบงานการจัดตั้งสหกรณ์

แผนการจัดการการเรียนรู้/แผนกิจกรรมที่ 8 เรื่อง การประชุมสหกรณ์ เวลา 1 ชั่วโมง

ระดับชั้น (ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา)

1. ความคิดรวบยอด/จุดเน้น

เข้าใจระบบการประชุมและสามารถดำเนินการประชุมได้

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 อธิบายการประชุมสหกรณ์

2.2 แสดงตัวอย่างการประชุมสหกรณ์

3. กรอบสาระกิจกรรม

3.1 เนื้อหาสาระ

ความหมาย การประชุม หมายถึง การที่บุคคลมารวมกันเพื่อพูดคุยแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นกันอย่างเป็นระบบระเบียบและมีจุดมุ่งหมาย การประชุมเป็นเครื่องมือสำคัญในการบริหารและดำเนินการ การประชุมเป็นกลไกที่สำคัญของการทำงานในหน่วยงานทุกระดับ เป็นการทำงานทางความคิด เป็นจุดรวมของความคิด การตัดสินใจ นโยบาย การศึกษาค้นคว้าวิจัย การแก้ไขปัญหาและเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

การประชุมมีประโยชน์ คือ ช่วยให้เกิดการคิดร่วมกัน มีความรอบคอบในการตัดสินใจกระจายข่าวสาร ช่วยในการประสานงาน ประสานความคิดและสร้างความเข้าใจให้แต่ละคนมีส่วนร่วมในการทำงาน ช่วยให้เกิดแนวทางใหม่ วิธีการหรือกระบวนการใหม่ ๆ จากการ เสนอความเห็นในการประชุม

ศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับการประชุม

องค์ประชุม คือ ผู้มีหน้าที่ต้องเข้าประชุม ได้แก่ ประธาน รองประธาน กรรมการ เลขานุการและผู้ที่เกี่ยวข้อง

ครบองค์ประชุม คือ จำนวนผู้เข้าประชุมครบตามที่ระบุไว้ในระเบียบข้อบังคับโดยทั่วไป หมายถึง ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิก หากไม่ครบองค์ประชุม มติที่ได้ถือเป็นโมฆะจะดำเนินการประชุมไม่ได้

ระเบียบวาระ คือ เรื่องที่จะนำเข้าปรึกษากันในที่ประชุม

การอภิปราย คือ การแสดงความคิดเห็น การกล่าวสนับสนุนหรือคัดค้านญัตติที่เสนอต่อที่ประชุม

มติ คือ ข้อตกลงของที่ประชุมในเรื่องต่าง ๆ มติที่ได้อาจเป็นมติโดยเอกฉันท์หรือมติโดยเสียงข้างมาก ซึ่งการออกเสียงจะลงคะแนนลับหรือลงคะแนนโดยเปิดเผยก็ได้

องค์ประกอบของการประชุม

ประธาน - ผู้ทำหน้าที่เป็นผู้นำในการประชุม เพื่อให้การประชุมดำเนินไปจนบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

รองประธาน - ทำหน้าที่แทนประธานเมื่อประธานไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่

กรรมการ - ผู้ที่มีหน้าที่เข้าประชุม เพื่อแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ และออกเสียงลงมติ

เลขานุการ - ผู้ทำหน้าที่จดบันทึกการประชุมและจัดเตรียมการประชุม นอกเหนือไปจากการทำหน้าที่เช่นเดียวกับกรรมการคนอื่น ๆ

การประชุมสหกรณ์

1. การประชุมใหญ่ คือ การประชุมสมาชิกทั้งหมดเพื่อกำหนดนโยบายการบริหารงานสหกรณ์ พิจารณาผลการดำเนินงานของสหกรณ์เลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน จัดสรรกำไรสุทธิของสหกรณ์ ตลอดจนวางแผนการดำเนินงานของสหกรณ์ โดยปกติประชุมปีละครั้ง เรียกว่า “การประชุมใหญ่สามัญประจำปี”
2. การประชุมคณะกรรมการดำเนินการ คือ การประชุมผู้ที่ได้รับเลือกตั้งจากสมาชิกในที่ประชุมใหญ่ ให้บริหารงานสหกรณ์เพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนงานที่ที่ประชุมใหญ่กำหนดรับทราบผลการดำเนินงานของสหกรณ์ ตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่สำคัญ ฯลฯ โดยปกติจะประชุมอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง โดยอาจมีตัวแทนของฝ่ายจัดการ (ผู้จัดการ หรือฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง) เข้าร่วมในการประชุมด้วย
3. การประชุมกลุ่ม คือ การประชุมสมาชิกในกลุ่มเดียวกัน ซึ่งประกอบด้วยสมาชิกที่ทำกิจกรรมอย่างเดียวกันคือกลุ่มออม กลุ่มผลิต กลุ่มซื้อ ขาย สวัสดิการ สินเชื่อ เพื่อประโยชน์ในการติดต่อสื่อสารระหว่างสหกรณ์กับสมาชิกและในระหว่างสมาชิกด้วยกันเอง เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น กำหนดแนวทางปฏิบัติงานของกลุ่ม ตลอดจนรับทราบเรื่องราวต่างๆ ของสหกรณ์ การประชุมกลุ่มจะมีมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับความต้องการของกลุ่ม
4. การประชุมเจ้าหน้าที่ คือการประชุมของเจ้าหน้าที่สหกรณ์ที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งต่างๆ เพื่อหารือหรือตกลงแนวทางปฏิบัติงานในแต่ละด้าน หรือประชุมเพื่อรับรู้ นโยบายความรู้ใหม่ๆ ที่ต้องนำไปปฏิบัติงาน การประชุมฝ่ายจัดการเป็นการทำงานอย่างหนึ่งที่ต้องจัดให้มีเป็นประจำอย่างน้อยเดือนละครั้ง และต้องประชุมเฉพาะกิจ เมื่อมีเรื่องต้องแก้ปัญหา ต้องตัดสินใจ ต้องระดมความคิด โดยผู้เข้าประชุม จะเป็นไปตามเรื่องที่จัดประชุม
5. ประชุมอื่นๆ คือ การประชุมที่ไม่เกี่ยวข้องกับ 4 รายการที่กล่าวมา เช่น การประชุมเพื่ออบรมสมาชิก

รายงานการประชุม

รายงานการประชุม คือ ข้อความบันทึกความคิดเห็นของผู้มาประชุม ผู้เข้าร่วมประชุมโดยระบุมติของที่ประชุม เพื่อเก็บไว้เป็นหลักฐานอ้างอิง เพื่อยืนยันการปฏิบัติงาน เพื่อแสดงกิจการที่ดำเนินการมาแล้ว และเพื่อแจ้งผลการประชุมให้บุคคลที่เกี่ยวข้องได้ทราบและปฏิบัติต่อไป ขั้นตอนการประชุมแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอนใหญ่ ๆ คือ

1. การเตรียมประชุม ประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้
 - 1.1 กำหนดหัวข้อหรือเรื่องที่จะประชุม
 - 1.2 ลำดับความสำคัญของหัวข้อที่จะประชุม
 - 1.3 เตรียมเอกสารประกอบการประชุม
 - 1.4 กำหนดวัน เวลาที่จะเข้าประชุม
 - 1.5 กำหนดสถานที่ประชุม
 - 1.6 นัดหมายผู้เข้าประชุม

2. ขั้นตอนการประชุม

2.1 ประธานทำหน้าที่นำการประชุม

2.2 เลขานุการบันทึกการประชุม

2.3 การประชุมผู้เข้าประชุมต้องคิด พูด ฟัง แสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล

2.4 ขั้นตอนในการพิจารณา คือ ระบุปัญหา สาเหตุที่เกิดปัญหา ค้นหา วิธีการแก้ปัญหา เลือกวิธีแก้ไขปัญหาที่เหมาะสมที่สุด ลงมติกำหนดแนวทางปฏิบัติ

2.5 การประชุมต้องมีกฎเกณฑ์ คือต้องร่วมกันคิด เคารพกติกาและประธานในที่ประชุมฟังเหตุผลผู้อื่น เตรียมคำพูด กริยา ท่าทางที่เหมาะสม แสดงความคิดเห็นด้วยความบริสุทธิ์ใจ ไม่ใช้เหตุผลส่วนตัวตัดสินปัญหาล้วนรวม

2.6 ในการประชุมต้องมีการจัดบันทึกรายงานการประชุมและมติที่ประชุมไว้เป็นหลักฐาน

3.2 ทักษะ/สมรรถนะ

ทักษะ	สมรรถนะ
ความสามารถในการสื่อสารความเห็นของตนสู่สหกรณ์	การสื่อสาร การจัดการตนเอง
ความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบต่อประชุมในสหกรณ์	การคิดขั้นสูง
ความสามารถในการแก้ปัญหาที่มีด้วยการรวมกลุ่ม	การรวมพลังทำงานเป็นทีม
ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสื่อสารสร้างความเข้าใจ	การสื่อสาร การจัดการตนเอง

3.3 คุณลักษณะอันพึงประสงค์

- ซื่อสัตย์ ในการคิด การพูด
- มีวินัยทำงานร่วมกัน
- ใช้ความพอเพียงแก้ปัญหาในการทำงาน
- มุ่งมั่นในการทำงานกลุ่ม
- มีจิตสาธารณะในการทำงาน

4. กระบวนการกิจกรรม

ขั้นนำ

ครูอธิบายความหมายของการประชุมขั้นตอนของการประชุมและวัตถุประสงค์ของการประชุมในสหกรณ์

ขั้นเรียนรู้และปฏิบัติ

1. ให้นักเรียนเรียนรู้จากใบความรู้ ชมประชุมจากซีดี
2. แบ่งกลุ่มนักเรียน
3. ให้นักเรียนปฏิบัติตามขั้นตอนการประชุมตามหัวข้อที่กำหนด แล้วนำเสนอผลงาน

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปขั้นตอนการประชุมที่ถูกต้อง

5. ชิ้นงาน/ภาระงาน

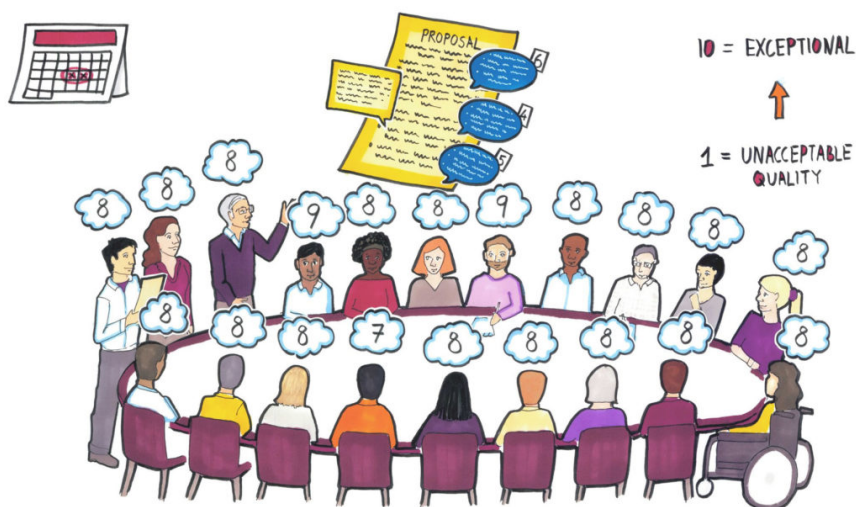
การแบ่งกลุ่ม การพูดแสดงความคิดเห็นในการประชุม การทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกัน การนำเสนองานกลุ่ม

6. การวัดและประเมินผล

เป้าหมายการเรียนรู้	วิธีการวัดและประเมิน	เครื่องมือวัดและประเมิน	ระดับคุณภาพ
ความรู้ การประชุมในสหกรณ์ ทักษะ/กระบวนการ/สมรรถนะ - การสื่อสารความเห็นสู่สหกรณ์ - การคิดอย่างเป็นระบบ - การใช้เทคโนโลยีสื่อสาร คุณลักษณะที่พึงประสงค์ - มีวินัยทำงานร่วมกัน - ใช้ความพอเพียงแก้ปัญหา - มีจิตสาธารณะในการทำงาน	1. สังเกตการถาม-ตอบ 2. สังเกตการปฏิบัติกิจกรรม	1. ใบงานเรื่องการประชุมในสหกรณ์ 2. แบบประเมินการปฏิบัติกิจกรรม 3. แบบประเมินผลงาน	ถีอเกณฑ์การผ่านระดับดีขึ้นไป

7. สื่อและแหล่งการเรียนรู้

- ใบความรู้เรื่องการประชุมในสหกรณ์
- บทบาทสมมติการประชุม

แผนการจัดการการเรียนรู้/แผนกิจกรรมที่ 9 เรื่อง การบัญชีสหกรณ์ เวลา 1 ชั่วโมง

ระดับชั้น (ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา)

1. ความคิดรวบยอด/จุดเน้น

เรียนรู้การจัดทำบัญชีอย่างง่ายและสามารถนำไปปฏิบัติได้

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายการบัญชีสหกรณ์
2. แสดงตัวอย่างบัญชีสหกรณ์

3. กรอบสาระกิจกรรม

3.1 เนื้อหาสาระ

การบัญชีเป็นการจดบันทึกรายการทางการเงินจากเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ซึ่งมีทั้งรายการรับเงิน รายการจ่ายเงิน และคงเหลือ

ในการดำเนินงานของสหกรณ์นักเรียน นักเรียนผู้เป็นสมาชิกมาร่วมกันออม มาร่วมโดยการฝากเงินไว้กับสหกรณ์ บางคนฝากเงินวันละ 1 บาท บางคนฝากเงินวันละ 2 – 3 บาท เมื่อฝากเงินกันหลายคน และเงินฝากของแต่ละคนไม่เท่ากันก็เป็นการยากที่จะจ่ายออกเงินฝากของแต่ละคนได้ จึงต้องมีการจดบันทึกไว้เป็นหลักฐานและเมื่อหลักฐานต่าง ๆ มีมากก็ทำให้สับสนได้จึงต้องนำหลักฐานนั้นมาเรียงและจดบันทึกให้เป็นหมวดหมู่ เพื่อให้ง่ายต่อการตรวจสอบ ค้นหาและรวมยอดเงิน ซึ่งวิธีการจดบันทึกดังกล่าวนี้เราเรียกว่าการบัญชี

การบันทึกรายการรับเงินและรายการจ่ายเงินของสหกรณ์ นักเรียนซึ่งแยกการลงบันทึกตามกิจกรรมต่าง ๆ คือ

- * การรับสมาชิกและการดำเนินการทั่วไป
- * การดำเนินกิจกรรมออม
- * การดำเนินกิจกรรมซื้อ
- * การดำเนินกิจกรรมผลิต
- * การดำเนินกิจกรรมขาย
- * การดำเนินกิจกรรมสวัสดิการ
- * การดำเนินกิจกรรมสินเชื่อ

การบัญชีมีความสำคัญต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ นักเรียนทำให้ทราบความเคลื่อนไหวในการดำเนินงานและทราบรายรับ – รายจ่ายของสหกรณ์ ทำให้สามารถตรวจสอบดูแลได้ง่ายและเป็นการฝึกความมีระเบียบวินัยทางการเงินซึ่งนักเรียนจะสามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวันได้

การจัดทำบัญชีมีความสอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

ความพอประมาณ เป็นการแสดงตัวเลขรายรับ รายจ่าย เงินคงเหลือ ทรัพย์สินคงเหลือ ทำให้ทราบสถานะของบุคคล/องค์กร ว่ามีการใช้จ่ายมากเกินไป น้อยเกินไปหรือไม่ หรือพอดีเหมาะสม เมื่อรู้สถานะสามารถนำไปสู่การปรับปรุง

ความมีเหตุมีผล จากการจัดทำบัญชีจะทำให้รู้การตัดสินใจว่าเป็นไปเพื่อการใด ใช้หลักเกณฑ์ใด ตัดสินใจ และต่อไปควรตัดสินใจอย่างไร

การมีภูมิคุ้มกัน จะเห็นได้จากตัวเลขทางบัญชีถึงเงินสำรองไว้จ่ายยามจำเป็น ้วยายกกิจการ การหมุนเวียนเงินมีความคล่องตัวหรือไม่

เงื่อนไขการมีความรู้ จากการจัดทำบัญชีจะแสดงทิศทาง แนวโน้ม ในอดีตในอนาคต จึงต้องแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาหรือเพื่อแก้ปัญหา

เงื่อนไขคุณธรรม ในการทำบัญชีต้องยึดความถูกต้อง รับผิดชอบ ทนเวลา นำไปใช้ประโยชน์ได้

3.2 ทักษะ/สมรรถนะ

ทักษะ	สมรรถนะ
ความสามารถในการสื่อสารความเห็นของตนจากการจัดทำบัญชี	การสื่อสาร
ความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบในการจัดทำบัญชี	การคิดขั้นสูง
ความสามารถในการแก้ปัญหาที่มีด้วยการรวมกลุ่ม	การจัดการตนเอง การรวมพลังทำงานเป็นทีม
ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตสอดคล้องกับผลการลงบัญชี	การจัดการตนเอง การรวมพลังทำงานเป็นทีม
ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสื่อสารสร้างความเข้าใจ	การสื่อสาร การจัดการตนเอง

3.3 คุณลักษณะอันพึงประสงค์

- ซื่อสัตย์ ในการคิด การพูด
- มีวินัยทำงานร่วมกันวินัยในตนเอง
- ใจความพอเพียงแก้ปัญหาในการทำงานกลุ่ม ในตนเอง
- มุ่งมั่นในการทำงานกลุ่ม
- มีจิตสาธารณะในการทำงานกลุ่ม

4. กระบวนการกิจกรรม

ขั้นนำ

ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับการรับเงินและจ่ายเงินของนักเรียนในชีวิตประจำวันว่ามีอะไรที่เกี่ยวข้องกับการลงบัญชีบ้าง

ขั้นเรียนรู้และปฏิบัติ

1. ครูอธิบายการบันทึกรายการรับเงิน – จ่ายเงินของกิจกรรมการออม ซื้อ ขาย ผลิต สวัสดิการ สิ้นเชื่อ
2. ให้นักเรียนดูใบงานกิจกรรมการออม ซื้อ ขาย ผลิต สวัสดิการ สิ้นเชื่อ
3. แบ่งกลุ่มนักเรียน
4. ให้นักเรียนบันทึกบัญชีการรับเงิน – จ่ายเงิน
5. เสนอผลงาน

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันเฉลยการลงรายการรับ - จ่ายที่ถูกต้อง

5. ชิ้นงาน/ภาระงาน

การพูดแสดงความคิดเห็น การแบ่งกลุ่ม การทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกัน การนำเสนอผลงานกลุ่ม

6. การวัดและประเมินผล

เป้าหมายการเรียนรู้	วิธีการวัดและประเมิน	เครื่องมือการวัดและประเมิน	ระดับคุณภาพ
ความรู้ - การจัดทำบัญชีสหกรณ์ - การบันทึกบัญชีรับ-จ่ายและการประยุกต์ใช้ ทักษะ/กระบวนการ/สมรรถนะ - การคิดอย่างเป็นระบบ - การแก้ปัญหา - การใช้ทักษะชีวิต - การใช้เทคโนโลยีสื่อสาร คุณลักษณะที่พึงประสงค์ - ซื่อสัตย์ - ให้ความพอเพียงแก้ปัญหา - วินัยทำงานร่วมกัน - มีจิตสาธารณะในการทำงาน	1. สังเกตการถาม - ตอบ 2. การปฏิบัติกิจกรรม	1. ใบงานเรื่องการบันทึกรายการรับเงิน - จ่ายเงิน 2. ตรวจสอบปฏิบัติการลงบัญชี 3. ตรวจสอบบัญชีรายรับรายจ่ายที่ถูกต้อง 4. แบบประเมินการปฏิบัติกิจกรรม 5. แบบตรวจผลงาน	ถือเกณฑ์การผ่าน ระดับดีขึ้นไป

7. สื่อและแหล่งการเรียนรู้

- ใบงานการบันทึกการรับ รายจ่าย
- ตัวอย่างบัญชีรับ-จ่าย
- บัญชีสหกรณ์นักเรียน

แผนการจัดการการเรียนรู้/แผนกิจกรรมที่ 10 เรื่อง กิจกรรมสหกรณ์ เวลา 9 ชั่วโมง

ระดับชั้น (ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา)

1. ความคิดรวบยอด/จุดเน้น

ลงมือปฏิบัติกิจกรรมสหกรณ์ได้

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ประยุกต์ความรู้สู่การลงมือปฏิบัติจริงตามกิจกรรมสหกรณ์นักเรียน
2. นำความรู้จากการปฏิบัติไปปรับใช้ในครอบครัว

3. กรอบสาระกิจกรรม

3.1 เนื้อหาสาระ

กิจกรรมสหกรณ์นักเรียนประกอบด้วย การออม สินเชื่อ การผลิต การรวมซื้อ(ร้านค้า) การขาย (รวบรวมผลผลิต) การสวัสดิการ

ขั้นตอนของกิจกรรมออมทรัพย์ คือ สมาชิกมีความต้องการออมเงิน นำเงินมาฝากเจ้าหน้าที่กลุ่มรับฝากเงิน ลงบัญชีคุมยอดเงินรับฝาก สมาชิกถอนไปใช้เมื่อจำเป็น ลงบัญชีถอนเงินฝาก คิดดอกเบี้ยเงินฝากให้สมาชิก

ขั้นตอนของกิจกรรมสินเชื่อ คือ กิจกรรมการผลิต กิจกรรมสวัสดิการ กิจกรรมการซื้อ ต้องการเงินทุนไปลงทุนจึงขอกู้เงินจากสหกรณ์ คณะกรรมการกลุ่มพิจารณาให้กู้ จ่ายเงินให้กู้ ลงบัญชียอดเงินกู้ แต่ละกลุ่มนำเงินไปลงทุน มีรายได้นำมาชำระคืน คำนวณดอกเบี้ยเงินให้กู้ ลงบัญชีรับชำระคืนพร้อมดอกเบี้ย

ขั้นตอนของกิจกรรมการผลิต คือ สมาชิกมีความต้องการผลิต ลงทุนผลิต จัดทำบัญชีรายจ่ายลงทุน ดำเนินการผลิต ได้ผลผลิต จำหน่าย / แปรรูปผลผลิต มีรายได้ ลงบัญชีรายได้

ขั้นตอนของกิจกรรมซื้อ(ร้านค้า) คือสมาชิกมีความต้องการสินค้ากู่เงินมาลงทุนจัดซื้อสินค้า จัดจำหน่ายสินค้าให้นักเรียน ใช้ประโยชน์จากสินค้า มีรายได้จากการขายสินค้า ส่งชำระคืนเงินกู้ คิดเฉลี่ยคืนให้นักเรียนตามยอดซื้อสินค้า จ่ายเงินเฉลี่ยคืน

ขั้นตอนของกิจกรรมสวัสดิการ คือ สมาชิกต้องการพัฒนาหรือแก้ปัญหา กู่เงินมาลงทุน จัดสวัสดิการให้นักเรียน คิดค่าบริการ ชำระคืนเงินกู้

3.2 ทักษะ/สมรรถนะ

ทักษะ	สมรรถนะ
ความสามารถในการสื่อสารความเห็นของตนในการร่วมกิจกรรม	การสื่อสาร
ความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบในการร่วมกิจกรรม	การคิดขั้นสูง
ความสามารถในการแก้ปัญหาที่มีด้วยการรวมกลุ่ม	การรวมพลังทำงานเป็นทีม
ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตสอดคล้องกับกิจกรรม	การจัดการตนเอง การรวมพลังทำงานเป็นทีม
ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสื่อสารสร้างความเข้าใจ	การสื่อสาร การจัดการตนเอง

3.3 คุณลักษณะอันพึงประสงค์

- ซื่อสัตย์ ในการคิด การพูด
- มีวินัยทำงานร่วมกันวินัยในตนเอง

- ให้ความพอเพียงแก้ปัญหาในการทำงานกลุ่ม ในตนเอง
- มุ่งมั่นในการทำงานกลุ่ม
- มีจิตสาธารณะในการทำงานกลุ่ม

4. กระบวนการกิจกรรม

ขั้นนำ

ครูพูดคุยกับนักเรียนเรื่องกิจกรรมออม ผลิต ร้านค้า ออมทรัพย์ สวัสดิการ ตามประสบการณ์ที่เคยรู้จักและกิจกรรมที่โรงเรียนปฏิบัติอยู่จริง

ขั้นเรียนรู้และปฏิบัติ

1. ครูอธิบายความหมายและขั้นตอนของกิจกรรมออม ผลิต ร้านค้า ออมทรัพย์สวัสดิการ
2. ให้นักเรียนลงมือปฏิบัติแต่ละกิจกรรมด้วยระบบกลุ่ม
3. ให้นักเรียนสรุปผลงาน เล่าความคืบหน้า บอกปัญหาและแนวทางการพัฒนาในแต่ละครั้ง
4. บันทึกบัญชีผลการดำเนินงานแต่ละกิจกรรม

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปการปฏิบัติงานแต่ละครั้ง แต่ละขั้นตอนที่ปฏิบัติ

5. ชิ้นงาน/ภาระงาน

เอกสาร อุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรม การพูดคุยหรือกันระหว่างทำกิจกรรม การแสดงความคิดเห็น การแบ่งกลุ่ม การทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกัน การนำเสนอผลงานกลุ่ม

6. การวัดและประเมินผล

เป้าหมายการเรียนรู้	วิธีการวัดและประเมิน	เครื่องมือวัดและประเมิน	ประเมินผล	ระดับคุณภาพ
ความรู้ ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม ทักษะ/กระบวนการ มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม คุณลักษณะที่พึงประสงค์ การทำงานร่วมกัน	1.สังเกตการถาม-ตอบ 2. การปฏิบัติกิจกรรม	1.บันทึกผลการศึกษาคูงาน 2.ใบความรู้เรื่องกิจกรรมออม การผลิต การออม ซื่อ ขยายสวัสดิการ 3.กรรมการสหกรณ์ 4.แบบประเมินการปฏิบัติกิจกรรม	- แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน -แบบประเมิน ผลงาน - แบบประเมินการศึกษานอกสถานที่ - แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	ถือเกณฑ์การผ่านระดับดีขึ้นไป

7. สื่อและแหล่งการเรียนรู้

- สหกรณ์นักเรียนโรงเรียนต้นแบบการสหกรณ์
- สหกรณ์ในชุมชน
- ใบความรู้กิจกรรมสหกรณ์
- รายงานผลงานกิจกรรมสหกรณ์
- กรรมการสหกรณ์ เจ้าหน้าที่

แผนการจัดการการเรียนรู้/แผนกิจกรรมที่ 11 เรื่อง ประโยชน์สหกรณ์ เวลา 2 ชั่วโมง

ระดับชั้น (ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา)

1. ความคิดรวบยอด/จุดเน้น

สรุปผลการเรียนรู้สหกรณ์ เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในโรงเรียน ครอบครัว ชุมชน

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

ประโยชน์ของสหกรณ์ทางเศรษฐกิจและสังคม

3. กรอบสาระกิจกรรม

3.1 เนื้อหาสาระ

ประโยชน์ของสหกรณ์ด้านสังคม

1. **ด้านการพัฒนาบุคคล** สหกรณ์สามารถพัฒนาสมาชิกให้มีความรู้ สหกรณ์ดำเนินงานสนองความต้องการสร้างความพึงพอใจ ความร่วมมือกันสามารถพัฒนาด้านอารมณ์ สังคม สติปัญญา ความคิดความเป็นอยู่

2. **ด้านการวินิจจัย** ผู้นำสหกรณ์มีความสามารถการตัดสินใจ การนำ การสังเกต พฤติกรรมของสมาชิก ผู้นำและสมาชิกสามารถวินิจจัยหรือประเมินลักษณะและพฤติกรรมเหล่านี้อยู่ร่วมกันและจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้และเข้าใจบุคคลอื่นได้ดี

3. **ด้านการปฏิบัติงาน** การปฏิบัติงานเป็นกลุ่ม สมาชิกกลุ่มจะมีโอกาสคิดร่วมกัน วางแผน ร่วมกันประสานงานกัน และทำให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ

ประโยชน์ของการรวมกลุ่ม (สำหรับสถาบันเกษตรกร)

- ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ รู้จักกันและกัน และรับรู้ความรู้จากเจ้าหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ
- สามารถวางแผนงานกิจกรรมได้ผลดีกว่าเดิม
- เกิดการพัฒนาเต็มศักยภาพ สามารถเข้าถึงบริการของรัฐ และเข้าร่วมในการพัฒนาอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน

- ช่วยเหลือกันในการแก้ไขปัญหา และปกป้องผลประโยชน์ของสมาชิกโดยอาศัยพลังกลุ่ม
- ได้รับความเชื่อถือจากองค์กรอื่นทั้งภาครัฐและเอกชนในงานตัวแทนขององค์กร

ประโยชน์ของสหกรณ์ด้านเศรษฐกิจ

ประโยชน์ของการรวมกลุ่ม (สำหรับธุรกิจ)

- สามารถเรียนรู้จากประสบการณ์ของผู้อื่นในธุรกิจเดียวกันและธุรกิจที่ต่อเนื่อง
- สามารถกำหนดทิศทางและเน้นการพัฒนากิจการและผลิตภัณฑ์โดยอาศัยจุดแข็งและโอกาส
- สามารถลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานโดยการร่วมกิจกรรมกลุ่ม เช่น การฝึกอบรมบุคลากรร่วมกัน การจัดซื้อจัดหาแหล่งวัตถุดิบและตลาดร่วมกัน หรือทำการค้นคว้าวิจัยร่วมกัน
- เพิ่มพันธมิตรทางธุรกิจแทนการสร้างศัตรู

ประโยชน์ของการรวมกลุ่ม (สำหรับเศรษฐกิจ)

- เป็นการลดต้นทุนการผลิตรวม
- ช่วยให้เกิดการไหลเวียนของเงินทุนไปสู่การลงทุนที่คุ้มค่ากว่า เกิดการจ้างงานและกระจายรายได้
- เพิ่มผลิตภาพ
- พัฒนาทุนทางสังคม

3.2 ทักษะ/สมรรถนะ.

ทักษะ	สมรรถนะ
ความสามารถในการสื่อสาร	การสื่อสาร การคิดขั้นสูง
ความสามารถในการแก้ปัญหาที่มีด้วยการรวมกลุ่ม	การรวมพลังทำงานเป็นทีม การจัดการตนเอง
ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตในการทำงานร่วมกัน	การรวมพลังทำงานเป็นทีม
ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสื่อสารสร้างความเข้าใจ	การสื่อสาร การจัดการตนเอง

3.3 คุณลักษณะอันพึงประสงค์

- ซื่อสัตย์
- มีวินัยทำงานร่วมกัน
- ให้ความพอเพียงแก้ปัญหาในการทำงานกลุ่ม
- มุ่งมั่นในการทำงาน
- มีจิตสาธารณะในการทำงานกลุ่ม

4. กระบวนการกิจกรรม

ขั้นนำ

ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาประโยชน์ของสหกรณ์

ขั้นเรียนรู้และปฏิบัติ

1. ครูอธิบายถึงประโยชน์ของสหกรณ์ที่มีต่อสมาชิก สังคมและประเทศชาติ
2. จัดตลาดนัดผลผลิตของสหกรณ์
3. จัดประชุมใหญ่เพื่อพิจารณาผลการดำเนินงานสหกรณ์

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปประโยชน์ของสหกรณ์บันทึกในใบงาน

5. ชิ้นงาน/ภาระงาน

การพูดแสดงความคิดเห็น การแบ่งกลุ่ม การทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกัน การนำเสนอผลงานกลุ่ม

6. การวัดและประเมินผล

เป้าหมายการเรียนรู้	วิธีการวัดและประเมินผล	เครื่องมือวัดและประเมิน	ระดับคุณภาพ
ความรู้ ประโยชน์ของสหกรณ์ ทักษะ/ สมรรถนะ - การสื่อสาร - การใช้ทักษะชีวิต คุณลักษณะที่พึงประสงค์ - ซื่อสัตย์ - รับผิดชอบ	1. สังเกต การสนทนาถาม - ตอบ 2. บันทึกผลการเรียนรู้ 3. ตรวจใบงาน	1. ใบงานเรื่องประโยชน์ของสหกรณ์ 2. ผู้ปกครอง 3. แบบตรวจผลงาน	ถือเกณฑ์การผ่านระดับดีขึ้นไป

7. สื่อและแหล่งการเรียนรู้

- ใบความรู้/ใบงานเรื่องประโยชน์สหกรณ์
- ผู้ปกครอง
- สหกรณ์ในชุมชน
- ใบบันทึกกิจกรรม
- ผลผลิต

GOAL ACHIEVED!

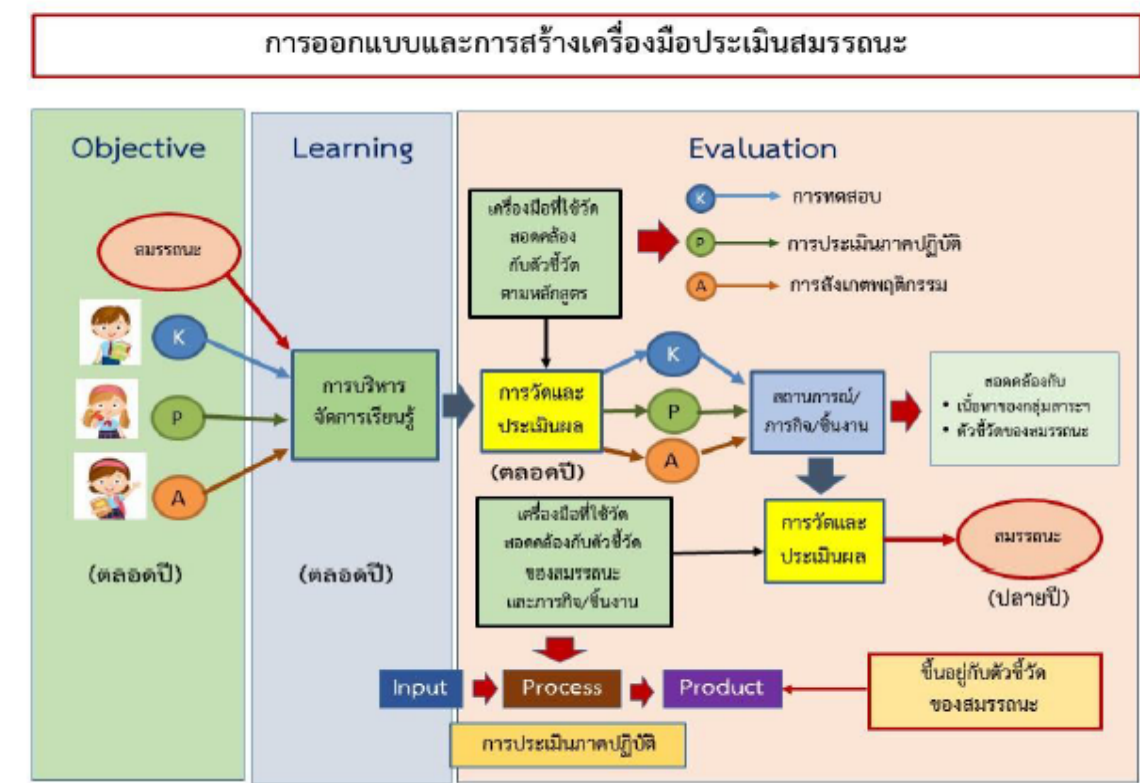

บทที่ 5

แนวทางการประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560)

โดยความสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้การสหกรณ์ในสถานศึกษา

การประเมินสมรรถนะผู้เรียน

1. **ความสามารถในการสื่อสาร** เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษา ถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็น ประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจน การเลือกใช้วิธีการสื่อสาร ที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

2. **ความสามารถในการคิดเป็น** ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิด อย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือ สารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตน เองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

3. **ความสามารถในการแก้ปัญหา** เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้ อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการ เปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไข ปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้น ต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม

5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือก และใช้ เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง เหมาะสม และมีคุณธรรม

- เครื่องมือที่ใช้ประเมินสมรรถนะ คือ แบบประเมินสมรรถนะสำหรับครูผู้สอนประเมิน แบบประเมินสมรรถนะ สำหรับครูผู้สอนประเมิน มีลักษณะเป็นแบบประเมินเกณฑ์คุณภาพ (Rubric) โดยเกณฑ์การประเมินในแต่ละตัวชี้วัด จะมีลักษณะเป็นเกณฑ์แบบแยกส่วน (Analytic Criteria) ซึ่งแบ่งคุณภาพออกเป็น 4 ระดับ คือ ระดับดีเยี่ยม ระดับดี ระดับพอใช้หรือผ่านเกณฑ์ และระดับปรับปรุงหรือไม่ผ่านเกณฑ์ โดยเกณฑ์การให้คะแนนแต่ละตัวชี้วัด คือ

- ระดับดีเยี่ยม ได้ 3 คะแนน
 - ระดับดี ได้ 2 คะแนน
 - ระดับพอใช้หรือผ่านเกณฑ์ ได้ 1 คะแนน
 - ระดับปรับปรุงหรือไม่ผ่านเกณฑ์ ได้ 0 คะแนน
- วิธีการประเมินและวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล สามารถแบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ

○ การวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละสมรรถนะ ผลการประเมินที่ได้จากแหล่งประเมินต่างๆ ในแต่ละสมรรถนะ จะมีคะแนนอยู่ระหว่าง 0 – 3 แล้วนำผลการประเมินแต่ละแหล่ง มาคำนวณหาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) เพื่อเป็นค่าคะแนนในแต่ละสมรรถนะของผู้เรียน โดยมีระดับคุณภาพของสมรรถนะ ดังต่อไปนี้

ระดับคุณภาพ	เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ
ดีมาก/ผ่านขั้นสูง	มีคะแนนตั้งแต่ร้อยละ 75 ขึ้นไป
ดี/ผ่าน	มีคะแนนระหว่างร้อยละ 40 -74
ปรับปรุง/	มีคะแนนต่ำกว่าร้อยละ 40

○ การวิเคราะห์ข้อมูลของสมรรถนะ ในภาพรวมมาคะแนนในแต่ละสมรรถนะมาคำนวณหาคะแนนเฉลี่ยในภาพรวมของทุกสมรรถนะ (ผลรวมของคะแนนในทุกสมรรถนะหารด้วยจำนวนสมรรถนะ) และนำไปเทียบกับเกณฑ์ในการตัดสิน ดังต่อไปนี้

ระดับคุณภาพ	เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ
ดีเยี่ยม	มีผลการประเมินในระดับดี/ผ่าน ครบทั้ง 5 สมรรถนะ
ดี	มีผลการประเมินในระดับดี/ผ่าน 4 สมรรถนะ
พอใช้	มีผลการประเมินในระดับดี/ผ่าน 3 สมรรถนะ
ปรับปรุง	มีผลการประเมินในระดับดี/ผ่าน 1-2 สมรรถนะ

(ตัวอย่าง)

แบบประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น เลขที่.....

คำชี้แจง : ให้ครู/ผู้ประเมินสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่องที่

ตรงกับระดับคะแนน

สมรรถนะที่ประเมิน	ระดับคะแนน				สรุปผล
	3	2	1	0	
1. ความสามารถในการสื่อสาร					
1.1 มีความสามารถในการรับ – ส่งสาร					
1.2 มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความเข้าใจของตนเอง โดยใช้ภาษาอย่างเหมาะสม					
1.3 ใช้วิธีการสื่อสารที่เหมาะสม					
1.4 วิเคราะห์แสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล					
1.5 เขียนบันทึกเหตุการณ์ประจำวันแล้วเล่าให้เพื่อนฟังได้					
สรุปผลการประเมิน					
2. ความสามารถในการคิด					
2.1 มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์					
2.2 มีทักษะในการคิดนอกกรอบอย่างสร้างสรรค์					
2.3 สามารถคิดอย่างมีวิจารณญาณ					
2.4 มีความสามารถในการคิดอย่างมีระบบ					
2.5 ตัดสินใจแก้ปัญหาเกี่ยวกับตนเองได้					
สรุปผลการประเมิน					
3. ความสามารถในการแก้ปัญหา					
3.1 สามารถแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้					
3.2 ใช้เหตุผลในการแก้ปัญหา					
3.3 เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงในสังคม					
3.4 แสวงหาความรู้ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญห					
3.5 สามารถตัดสินใจได้เหมาะสมตามวัย					
สรุปผลการประเมิน					

สมรรถนะที่ประเมิน	ระดับคะแนน				สรุปผล
4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต					
4.1 เรียนรู้ด้วยตนเองได้เหมาะสมตามวัย					
4.2 สามารถทำงานกลุ่มร่วมกับผู้อื่นได้					
4.3 นำความรู้ที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน					
4.4 จัดการปัญหาและความขัดแย้งได้เหมาะสม					
4.5 หลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเอง					
สรุปผลการประเมิน					
5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี					
5.1 เลือกและใช้เทคโนโลยีได้เหมาะสมตามวัย					
5.2 มีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี					
5.3 สามารถนำเทคโนโลยีไปใช้พัฒนาตนเอง					
5.4 ใช้เทคโนโลยีในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์					
5.5 มีคุณธรรม จริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี					
สรุปผลการประเมิน					

สรุปผลการประเมินสมรรถนะสำคัญรายบุคคล

☐ ดีเยี่ยม ☐ ดี ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน

ลงชื่อ ครู/ผู้ประเมิน
(.....)

เกณฑ์การให้คะแนนระดับคุณภาพ	
ดีเยี่ยม	หมายถึง พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจนและสม่ำเสมอ ให้ ๓ คะแนน
ดี	หมายถึง พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจนและบ่อยครั้ง ให้ ๒ คะแนน
ผ่าน	หมายถึง พฤติกรรมที่ปฏิบัติบางครั้ง ให้ ๑ คะแนน
ไม่ผ่าน	หมายถึง ไม่เคยปฏิบัติพฤติกรรม ให้ ๐ คะแนน

เกณฑ์การสรุปผล	
ดีเยี่ยม	หมายถึง ๑๓-๑๕ คะแนน
ดี	หมายถึง ๙-๑๒ คะแนน
ผ่าน	หมายถึง ๑-๘ คะแนน
ไม่ผ่าน	หมายถึง ๐ คะแนน

(ตัวอย่าง)

แบบสรุปผลการประเมินสมรรถนะของผู้เรียน

กลุ่มสาระฯ/กิจกรรม.....ระดับชั้น..... จำนวนผู้เรียน.....คน ปีการศึกษา.....

โรงเรียน..... สังกัด

รายนามนักเรียน	ผลการประเมิน			
	ดีเยี่ยม	ดี	ผ่าน	มผ.
	(3)	(2)	(1)	(0)
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
8.				
.....				
รวม				

สรุปผลการประเมินรายชั้นเรียน

☞ ดีเยี่ยม จำนวน..... คน คิดเป็นร้อยละ..... ☞ ดี จำนวน..... คน คิดเป็นร้อยละ.....

☞ ผ่าน จำนวน..... คน คิดเป็นร้อยละ..... ☞ ไม่ผ่าน จำนวน..... คน คิดเป็นร้อยละ.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

ครู/ฝ่ายวิชาการ

ลงชื่อ.....ผู้อำนวยการ

(.....)

ผู้อำนวยการโรงเรียน.....

คุณลักษณะที่พึงประสงค์
ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560)
โดยความสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้การสหกรณ์ในสถานศึกษา

.....

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ (ฉบับปรับปรุง 2560) มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะพลเมืองไทย และพลโลก ดังนี้

๑. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
 ๒. ซื่อสัตย์สุจริต
 ๓. มีวินัย
 ๔. ใฝ่เรียนรู้
 ๕. อยู่อย่างพอเพียง
 ๖. มุ่งมั่นในการทำงาน
 ๗. รักความเป็นไทย
 ๘. มีจิตเป็นสาธารณะ
-

แสกน เพื่อรับแบบประเมินสมรรถนะชั้น ป.6 ม.3 และ ม.6

เอกสาร/สื่อประกอบการเรียนรู้การสหกรณ์ (เพิ่มเติม)

คู่มือ การจัดการเรียนรู้การสหกรณ์ในสถานศึกษา
ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2551

แนวทาง/คู่มือ การพัฒนาสมรรถนะที่ดีของครู
ผู้เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้การสหกรณ์
ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2551

การชุมนุมสหกรณ์

วิดีโอ สหกรณ์ออนไลน์ by ลุงกุง

นิทานสหกรณ์

บรรณานุกรม

ภาสันต์ นุพาสันต์ สุภคญาณี สุขสำราญ และมนกรณ ยอดใจ “คู่มือจัดการเรียนรู้การสหกรณ์ในสถานศึกษา” เพชรบุรีการพิมพ์ จ.เพชรบุรี ปี 2556 (พิมพ์ครั้งที่ 10)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน “นโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

<http://www.opec.go.th/ปี 2558>

เพลงสหกรณ์ร่วมใจ

สหกรณ์ คือการทำงานร่วมกัน
เกิดปัญหาพลัน เราช่วยกันแก้ไข
ร่วมกาย ร่วมจิตร่วมคิดร่วมแรงร่วมใจ
แก้ปัญหาได้ เพราะเราใช้สหกรณ์
ปัญหาแก้ได้ หากเราใช้สหกรณ์

กรมส่งเสริมสหกรณ์

12 ถ.กรงเกษม แขวงวัดสามพระยา เขตพระนคร กรุงเทพฯ 10200